

Tərtibçi:

Yeganə Əhmədova
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Seyfəddin Dağlı: biblioqrafiya/ tərt .ed.: Y.Əhmədova.- S.Vurğun adına Mərkəzi Kitabxana.- Sumqayıt, 2021. – 58 s.

SEYFƏDDİN DAĞLI

(Seyfəddin Əlağa oğlu Abbasov)

Biblioqrafiya

Sumqayıt şəhər S.Vurğun adına Mərkəzi kitabxana tərəfindən tərtib olunmuş “Seyfəddin Dağlı” biblioqrafik vəsaiti Azərbaycan yazıçısı, şair, dramaturq, jurnalisti Seyfəddin Əlağa oğlu Abbasovun anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə tərtib edilmişdir. Biblioqrafiyada Seyfəddin Dağlının kitabları, dövrü mətbuatda dərc olunmuş əsərləri, eləcə də ədibin həyat və yaradıcılığı haqqında material toplanmışdır. Göstəricidə nəşrlərin təsviri xronoloji ardıcılıqla qruplaşdırılmışdır. Vəsaitdən istifadəni asanlaşdırmaq məqsədi ilə sonda köməkçi əlifba göstəricisi verilmişdir.

Biblioqrafiya tədqiqatçılar, kitabxanaçı-biblioqraflar və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Vəsait haqqında

Bu il Azərbaycan ədəbiyyatının tanınmış nümayəndələrindən biri, görkəmli yazıçı-satirik, şair, jurnalist, tərcüməçi və dramaturq Seyfəddin Dağlının 100 illik yubileyi qeyd edilir. O, Azərbaycan ədəbiyyatını öz əsərləri ilə zənginləşdirən və ədəbiyyatımızın inkişafında böyük xidmətlər göstərmiş yazıçılardan biri olmuşdur.

Yubiley münasibətilə S.Vurğun adına Mərkəzi Kitabxana tərəfindən “Seyfəddin Dağlı” adlı bibliografik vəsait tərtib olunmuşdur. Vəsaitdə görkəmli şəxslərin ədib haqqında söylədikləri fikirlər, S. Dağlının ədəbi qeydləri və qələm dostları haqqında düşüncələri, həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri, onun kitabları və dövrü mətbuatda çap olunmuş əsərləri, publisistik yazıları, onun haqqında kitablarda və dövrü mətbuatda yer almış məqalələr toplanmışdır. Göstəricidə həmçinin S. Dağlının əsərləri üzrə çəkilən və redaktoru olduğu filmlər haqqında bölmə verilmişdir.

Vəsaitdə Azərbaycan və rus dilində 1949-2020-ci illəri əhatə edən materiallar toplanmışdır.

Göstəricidə materiallar xronoloji qaydada, daxildə isə əlifba sırası ilə qruplaşdırılmışdır. Bibliografiyadan istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə sonda yazıçının əsərlərinin və haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəriciləri də tərtib olunmuşdur.

Bibliografik vəsait mütəxəssislər, tədqiqatçılar, müəllimlər, tələbələr və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

**AZƏRBAYCAN SSR ALİ SOVETİ RƏYASƏT HEYƏTİ:
S.Ə.ABBASOV YOLDAŞIN AZƏRBAYCAN SSR ALİ SOVETİNİN
FƏXRİ FƏRMANI İLƏ TƏLTİF EDİLMƏSİ HAQQINDA
AZƏRBAYCAN SSR ALİ SOVETİ RƏYASƏT HEYƏTİNİN FƏRMANI**

Mətbuat sahəsində uzun illər səmərəli işlədiyinə görə və anadan olmasının 50 illiyi ilə əlaqədar “Kirpi” satirik jurnalının redaktoru Seyfəddin Əlağa oğlu Abbasov Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilsin.

Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin sədri
Q.Xəlilov
Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin katibi
G.Əbilova

Bakı şəhəri, 31 avqust 1971-ci il

**SEYFƏDDİN DAĞLI (S.Ə.ABBASOV) YOLDAŞIN AZƏRBAYCAN
SSR ALİ SOVETİ RƏYASƏT HEYƏTİNİN FƏXRİ FƏRMANI İLƏ
TƏLTİF EDİLMƏSİ HAQQINDA
AZƏRBAYCAN SSR ALİ SOVETİ RƏYASƏT HEYƏTİNİN
FƏRMANI**

Azərbaycan sovet ədəbiyyatı sahəsində xidmətlərinə görə və anadan olmasının altmış illiyi ilə əlaqədar olaraq «Yazıçı» nəşriyyatının redaktoru, yazıçı Seyfəddin Dağlı (Seyfəddin Əlağa oğlu Abbasov) Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilsin.

Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin sədri
Q.Xəlilov
Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin katibi
R.Qazıyeva

Bakı şəhəri, 26 avqust 1981-ci il.

**Seyfəddin Dağlı: şəxsiyyət kimi təkrarsız, yazıçı kimi
unudulmaz**

Görkəmli yazıçı-satirik, şair, jurnalist, tərcüməçi və dramaturq Seyfəddin Dağlı (Seyfəddin Əliağa oğlu Abbasov) 27 avqust 1921-ci ildə Azərbaycana Cəfər Cabbarlı, Mikayıl Muşfiq, Cabir Novruz, Zeynəb Xanlarova, Şəfiqə Eyvazova kimi söz və sənət ustalarını bəxş etmiş Xızıda anadan olub.

Tale ailənin ilki olan Seyfəddinə elə dünyaya gözünü açandan xoşagəlməz sürpriz hazırlamışdı. On üç günlük olanda Qəmər xanımın vaxtsız ölümü onu birdəfəlik ana nəvazişindən məhrum etdi. Atası dövlət qulluğunda çalışdığından, müxtəlif rayonlarda işləməli olurdu. Ona görə də babası Bəhlul kişinin himayəsində böyüdü. Bəhlul kişi savadsız olsa da, işgüzarlığı, əliaçılığı, insanpərvərliyi ilə Xızıda böyük hörmət sahibi idi. Nəvəsinə yaxşı təhsil vermək arzusu ilə o, tezliklə ailəsi ilə Bakıya köçdü. Qayğıkeş, mehriban baba sevimli nəvəsindən heç nəyi əsirgəmir, hər bir istəyini həyata keçirməyə çalışırdı. Bakıda gələcək yazıçı məktəbə getdi, sonra Sənaye texnikumuna daxil oldu.

Seyfəddin Abbasov yaradıcılığa məktəbdə oxuyarkən şeir və satirik hekayələrlə başladı. Sənaye texnikumunda oxuyanda "Kommunist" qəzeti ilə əməkdaşlıq etdi, bu qəzetin ədəbi işçisi, şöbə müdiri, məsul katibi oldu.

Böyük Vətən Müharibəsi başlayanda o, Sovet Ordusu sıralarına çağrıldı və ömrünün on beş ilini hərbi xidmətə həsr etdi. "Ordu" qəzetinin ədəbi işçisi, "Diviziya" qəzetinin redaktoru oldu. 1944-1946-cı illərdə Sovet qoşun hissələrinin tərkibində İranda xidmət keçdi.

Seyfəddin Abbasov jurnalistikaya 1938-ci ildə maraqlı felyetonları ilə gəldi. İlk kitabı - "Dəniz kəşfiyyatçısı" - on il sonra, 1948-ci ildə işıq üzü gördü. Onun əsərləri ilk gündən geniş oxucu kütləsinin rəğbətini qazandı. İkinci dünya müharibəsi dövründə felyetonları və satirik hekayələri "Vətən uğrunda" jurnalında, "Ədəbiyyat", Təbrizdə çıxan "Vətən yolunda" qəzetlərində çap olunurdu.

S.Dağlı 1952-1956-cı illərə Lenin adına Moskva Hərbi-Siyasi Akademiyasının redaktorluq fakültəsinin müdavimi olub. Orta məktəbi Azərbaycan dilində bitirməsinə baxmayaraq, çalışqanlığının, əməksevərliyinin və istedadının sayəsində təhsildə Sovet İttifaqının hər yerindən olan yoldaşlarından geri qalmayıb, əksinə, Akademiyanı əla qiymətlərlə bitirib, hər sahədə iş yoldaşlarına nümunə olub.

1953-cü ildə böyük dramaturq Cəfər Cabbarlının qızı Gülarə xanım ilə ailə qurub.

1956-cı ildə Moskvada təhsilini başa vurandan sonra ordu sıralarından tərxis olundu və Vətənə qayıtdı. Bakıda o, jurnalist və ədəbi fəaliyyətini davam etdirdi. Tezliklə "Dağlı" təxəllüsünü götürdü və bu adla yeni yaradıcılıq zirvələrini fəth etdi.

1956-1959-cu illərdə Dövlət radio komitəsinin baş redaktoru, Bakı televiziya studiyasının baş redaktoru, sədr müavini işləyib. Onun rəhbərliyi altında yaradıcı kollektiv çox səmərəli işləyir, yeni-yeni əsərlərlə tamaşaçıların qəlbini fəth edirdi. Azərbaycan televiziyasının fəaliyyətinin ilk illərindəki uğurlu addımlarında Seyfəddin Dağlı böyük pay sahibidir. O, rejissor Rauf Kazımovski və rəssam Nəcəfquluy ilə birlikdə "Gəlməli, görməli, gülməli" adlı ilk miniatür teatru yaratdı. Tamaşaların əsas müəllifləri mahir qələm ustaları Seyfəddin Dağlı və Salam Qədirzadə idi. Onların hər ikisi 1960-1970-cı illərin ən yaxşı satirik yazıçıları sayılırdı. Yaratdıqları miniatür teatrın tamaşaları Azərbaycan televiziyasının Qızıl fondunda saxlanılır, bu gün də televiziya tamaşaçıları tərəfindən maraqla baxılır. Bu tamaşalarda komediya janrının ən yaxşı aktyorları Əliqə Ağayev, Bəşir Səfəroğlu, Fazil Salayev və başqaları çıxış edirdilər.

Seyfəddin Dağlı həmkarlarından özünəməxsus üslubu ilə seçilirdi. Onun yaradıcılığı zəngin və çoxşaxəli idi. O, bir çox hekayə, oçerk, povest, romanın müəllifi idi. "Adı sənin, dadı mənim", "Aydınlığa doğru", "Mənziniz mübarək", "Təzə gəlin", "Kölgələr pıçıldadır", "Bahar oğlu" romanı (Cəfər Cabbarlının həyatı haqqında), "Məşəl", "Kəcil qapısı", "Sabiqlər" adlı ədəbi şedevrlər yaratdı. Lakin çoxşaxəli yaradıcılığında o, satirik-yumoristik janra üstünlük verirdi. Bu sahədə o, müasir Azərbaycan ədəbiyyatının ən görkəmli nümayəndəsi idi. Onun pyesləri Akademik Milli Dram teatrının, Musiqili Komediya Teatrının, Gənc Tamaşaçıları teatrının dəfələrlə səhnəyə qoyulub.

S.Dağlı həm satirik, həm də yumoristik povestlər, hekayələr ustası idi. Onun əsərləri oxucuda şüurlu və mənalı gülüş yaradır, ona görə də onların süjet xətti, quruluşu, ifadə tərzini, dilinin sadəliyi və şirinliyi ilə yadda qalırdı. Onun yaradıcılığında məhz satirik axar xüsusilə seçilir. Yazıçının tənqid və satira hədəfi müasir cəmiyyətin eybəcərlikləri idi, bütün qəhrəmanları həyatdan götürülüb. Müəllif tərəfindən yaradılmış hər bir obrazın öz bədii xüsusiyyətləri var və bir-birindən xeyli fərqlənir.

Yazıçının fəaliyyətinin ən mühüm mərhələsi "Kirpi" satirik jurnalına rəhbərlik etdiyi dövr olmuşdu. O, 1959-cu ildən 1976-cı ilədək bu jurnalın baş redaktoru kimi fəaliyyət göstərdi. Jurnal zamanın tələbinə uyğun olaraq 1952-ci ildə məşhur "Molla Nəsrəddin" ədəbiyyatının davamçısı kimi çıxmağa başlayıb. Məhz bu jurnalda işlədiyi illərdə yazıçının istedadı özünü daha parlaq göstərdi. Jurnal bütün respublikada çox populyar idi. Onun əsas prinsipi haqqı, ədaləti müdafiə etmək, cəmiyyətdəki nöqsanları göstərmək, rüşvətxorlara, əliəyriyələrə, bürokratlara qarşı mübarizə aparmaq idi. S.Dağlı bu mübarizəni qətiyyətlə aparır, işinin öhdəsindən layiqincə gəlirdi. Gərgin iş qrafiki, prinsipial mövqeyi, böyük məmur ordusu ilə üz-üzə qalması ona başağrısı gətirirdi. Lakin o, bir dəfə də öz prinsipial mövqeyindən çəkilmədi, tutduğu yoldan dönmədi.

Fitri istedadlı insanlar haqqında yazmaq həmişə çətindir. Satira kimi bir əhəmiyyətli janrın istedadları haqqında yazmaq iqtisad çətindir. Əsərləri ilə oxucuları ağılatmağı çoxları bacarır, ancaq onları ürəkdən güldürməyi hər adam bacarmır. Seyfəddin Dağlı bunu çox gözəl bacarırdı. Çünki o, ədəbiyyatımızın, dövrünün yetişdirdiyi nadir istedadlardan idi. Mənim yaxşı yadımdadır, 1960-1970-ci illərdə o, əsərləri ən çox oxunan yazıçılardan biri idi. Məktəblidən tutmuş təqəüddünyədək onun yeni kitablarını səbirsizliklə gözləyir, kitab mağazalarından, kitabxanalardan onun əsərlərini axtarıb tapır, oxuyur, müzakirə edirdilər. Bu yazıçıya, onun yaradıcılığına olan əsl xalq məhəbbətinin təzahürü, ona verilən ən böyük qiymət idi.

Onunla işləyənlər, ünsiyyətdə olan insanlar onu məsuliyyətli, sözündə, əməlində dürüst, haqqı nahağa verməyən, işdə tələbkər, eyni zamanda, qayğıkeş bir insan kimi tanıyırdılar. Çalışdı ki, hamıya kömək etsin, alınmayanda, çox narahat olurdu.

Seyfəddin Dağlı öz təkrarolunmaz üslubu ilə Azərbaycan ədəbiyyatının satirik məktəbinin ən yaxşı ədəbiyyatını, Mirzə Fətəli Axundzadə, Cəlil Məmmədquluzadə, Mirzə Ələkbər Sabir kimi böyük söz ustalarının işini davam etdirdi. Onun satirası, yumoru kəskinliyi, sadəliyi və dəqiqliyi ilə seçilirdi, sadə və oxunaqlı idi. Yazıçı ailəsini, uşaqlarını çox sevirdi, bütün boş vaxtlarını onlara həsr etməyə çalışırdı. Böyük oğlu Bəhlul sevimli babasının adını daşıyır. İkinci oğlunun adı Altaydır. Sevimli qızı Qəmərə nənəsinin adını qoyub.

Qəmər xanım babası Cəfər Cabbarlının Ev-muzeyinin

direktorudur. Övladları atalarının xatirəsini çox əziz tuturlar. Ataları ilə Moskvada, Rusiyanın digər şəhərlərində, Pribaltikada, xüsusən Şuşada, İsa bulağında keçirdikləri günləri xiffətlə xatırlayırlar. İllərin davam edən gərgin iş rejimi yazıçının səhhətinə pis təsir etmişdi. Yüksək təzyiq, ürək sancmaları onu çox narahat edirdi. 18 yanvar 1983-cü il. Nəhayət, ailə üzvləri, yaxınları onu həkimə getməyə razı saldılar. Tale burada da ona qarşı amansız davrandı. Evdən çıxmaq istərkən ürəyi dayandı. Bir gün əvvəl qızı Qəmər in oğlu anadan olmuşdu. Nəvəsini görmək ona nəsib olmadı. Ülvi də babasının üzünü görmədi. Ancaq o, həmişə Seyfəddin babası ilə fəxr edib. Özünəməxsus şəkildə babasının və ulu babasının xatirələrini əbədiləşdirib. Oğlanlarının adını Cəfər və Seyfəddin qoyub. Balaca Seyfəddinin səkkiz yaşı var. Yəqin ki, o, məşhur babasının işini davam etdirəcək, yarımçıq qalmış yaradıcılıq planlarını tamamlayacaq, ədəbiyyatımıza öz töhfələrini verəcək. Çox yaxşı olardı!..

Elə insanlar var, onların bu dünyadan köçməsi təkcə doğmaları, yaxınları üçün deyil, həm də cəmiyyət üçün böyük itki hesab edilir. Seyfəddin Dağlı belələrindən idi. Özündən sonra onlarla təkrarsız povestlərini, romanlarını, pyeslərini, hekayələrini miras qoydu.

O, insanlarla mehriban ünsiyyət qura, dostluq edə bilirdi. Onun Moskvaya səfərləri, İttifaqın müxtəlif respublikalarından gələn yazıçı və şairlərlə görüşləri əsl bayrama çevrilirdi. Dostları, tanışları, həmkarları onu sevirdilər, ürəyiaçıqlığına, cömərdliyinə görə çox hörmət edirdilər. Onu "Krokodil" jurnalının baş redaktoru Manuil Semyonovla, yazıçı, tərcüməçi, azərbaycanşünas İqor Peçenevlə, tərcüməçi-şair Arseni Tarkovski ilə sıx dostluq əlaqələri birləşdirirdi.

Seyfəddin Dağlının əsərləri bir çox dillərə tərcümə olunmuş, müxtəlif ölkələrdə çap edilmişdi. Yazıçının xidmətləri medallara, Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı adına, Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri Fərmanına layiq görülüb. Bakının küçələrindən biri yazıçının adını daşıyır.

Ömrünü ədəbiyyata, oxuculara həsr etmiş insanın əsl mükafatı isə onun yaradıcılığına olan ümumxalq məhəbbəti, kitabları, ölkənin teatrlarında tamaşaya qoyulan pyesləri, "Kirpi" jurnalının bir-birindən maraqlı onlarla nömrəsidir. Qədirbilən Azərbaycan oxucusunun, ədəbiyyatseverlərin, əzizlərinin, dostlarının, tanışlarının yaddaşında bu istedadlı, təvəzökar, mehriban, qayğıkeş, səmimi, nəcib qəlbli İnsan həmişə xoş xatirələrlə yaşayacaq.

Vəzir Qasımov

Şirin və duzlu qələm sahibi

Seyfəddin Dağlı - 90

Avqustun 27-si nasir, dramaturq, publisist, tərcüməçi kimi Azərbaycan ədəbiyyatında özünəməxsus yeri olan Seyfəddin Dağlının anadan olmasının 90 ili tamam olur.

Ömür yolundan qısa qeydlər

Seyfəddin Dağlı (Seyfəddin Əliğa oğlu Abbasov) 1921-ci il avqustun 27-də Xızıda dünyaya gəlib. Bir müddət "Kommunist" və "Ordu" qəzetlərində müxtəlif vəzifələrdə işləyib. Dövlət Radio Komitəsində baş redaktor (1956-1959), sonra Bakı Telestudiyasının direktoru və sədr müavini vəzifələrində çalışıb. Uzun müddət "Kirpi" jurnalının baş redaktoru, "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında ssenari redkollegiyasının üzvü, "Yazıçı" nəşriyyatında redaktor işləyib. 1948-ci ildə "Dəniz kəşfiyyatçısı" adlı ilk kitabı nəşr edilib. "Adı sənin, dadı mənim", "Aydınlığa doğru", "Mənziliniz mübarək", "Təzə gəlin", "Kölgələr pıçıldadır" pyesləri, "Bahar oğlu", "Məşəl", "Kəcil qapısı", "Sabiqlər" və sair kitabları geniş oxucu kütləsinin rəğbətini qazanıb. Pyesləri Akademik Milli Dram Teatrı, Musiqili Komediya Teatrı, Gənc Tamaşaçılar Teatrında dəfələrlə tamaşaya qoyulub. Yazıçı 1983-cü il yanvarın 18-də dünyasını dəyişib.

Cəmi 62 il yaşasa da, Seyfəddin Dağlı mənalı ömür yaşadı. Həm insan, həm yazıçı, həm həyat yoldaşı, həm ata, həm dost kimi. Bu gün də - ölümündən 29 il keçsə belə, yaddaşlarda, xatirələrdə sanki hələ həyatda yaşayırmış kimi yaşayır. Seyfəddin Dağlının ömür-gün yoldaşı Cəfər Cabbarlının qızı Gülarə xanım illərin o üzündə qalmış Seyfəddinli günlərini xatırlayır.

Seyfəddinin bir az mənə qohumluğu çadır. Onun həyatı asan olma yıb. Dünyaya gələndən 13 gün sonra anası Qəmər xanım rəhmətə gedib. Seyfəddinin atası Əlağa Abbasov dövlət qulluqçusu olub, müxtəlif rayonlara işləməyə göndərilib. Elə buna görə də uşaq ata babası Bəhlul kişinin ümidinə qalıb. Bir müddət sonra Seyfəddinin atası mənim əmim qızı ilə ailə qurub. Seyfəddin ailəsi ilə birgə Bakıya köçüb, orta məktəbi də elə bu şəhərdə oxuyub.

Bir müddətdən sonra Seyfəddinin babası da rəhmətə gedir. Seyfəddin taleyin bu zərbəsini də sakit qarşılayır. Gülarə xanım deyir ki, Seyfəddin

tez-tez atamın - Cəfər Cabbarlının yanına gəlirdi. Atam onu əzizləyər, könlünü alardı. Atamın gənc yaşında dünyasını dəyişməsi 13 yaşlı Seyfəddinə də böyük dərd oldu.

Onu çox sevən, qayğı göstərən insanlardan birini də itirdi. Seyfəddin orta məktəbi bitirib, əvvəlcə texnikumda təhsil alır. İlk iş yeri "Kommunist" Qəzetinin redaksiyası olur.

Taleyin qisməti

- Seyfəddin bədii yaradıcılığa orta məktəbdə oxuduğu illərdən başlayıb. 1941-ci ildən 1956-cı ilədək hərbi xidmətdə olub. Həmin illərdə "Ordu" qəzetində ədəbi işçi, "Diviziya" qəzetində redaktor işləyib.

Sovet ordusunun tərkibində İrana gedib. Sonra Moskvada Hərbi A Kademiya qəbul olunub. O vaxt artıq mən də tələbə idim, universitetdə oxuyurdum. Günlərin birində tale onları yenidən qarşılaşdırır. - 1951-ci ildə nişanlandıq. Hər ikimiz tələbə idik. Ona görə də 1953-cü ildə, mən universiteti bitirəndən sonra toyumuz oldu.

Sonra Moskvaya getdik. Seyfəddin dərslərini davam etdirdi. Akademiyanın əlaçı tələbələrindən olan Seyfəddinin güclü hafizəsi vardı. Bakıda Azərbaycan dilində təhsil alsada, rus dilini mükəmməl öyrənmişdi. Çoxları buna inana bilmirdi. Tələbə yoldaşlarına hansı material lazım olurdusa, ondan soruşurdular, Seyfəddin də hansı kitabın neçənci cildində, neçənci səhifəni oxumalı olduqlarını deyirdi.

Təhsilini başa vurub Bakıya qayıtdıqdan sonra Seyfəddin həm jurnalistlik, həm də yaradıcılıqla məşğul olur. İllər keçir. Seyfəddin Dağlı ilk övladına babası Bəhlulun, ikinci övladına Cəfər Cabbarlının ədəbi qəhrəmanlarından birinin - Altayın, qızına isə anası Qəmərini adını qoyur. Seyfəddin Dağlı 1956-1959-cu illərdə Dövlət Radio Komitəsində baş redaktor, sonralar isə "Bakı" telestudiyasının direktoru və sədr müavini vəzifələrində işləyir. Yaradıcı fəaliyyətinin böyük bir hissəsi "Kirpi" jurnalı ilə bağlı olur. Həmin dövrdə o, uzun illər baş redaktor vəzifəsində çalışır.

Gülərə xanım o günləri belə xatırlayır:

- Gərgin iş gününün sonunda Seyfəddin evə yorğun-argın dönərdi. İki-üç saat dincələr, gecə saat üçə-dördəcən, bəzən lap səhərə qədər yazı masasının arxasından qalxmazdı. Nə qədər çox işi olsa da, həmişə ailəsinin qayğısına qalardı. Heç vaxt istirahətə təkə getməzdi. Hər yay bizi istirahətə aparardı. Riqada, Sankt Peterburqda, Volqaboyu şəhərlərdə keçirdiyimiz o günlər ömrümüzün ən şirin günlərindəndir.

"Satira onun ruhuna yaxın idi"

Gülərə xanım Seyfəddin Dağlının yaradıcılığında da söz açır: Bir çoxları kimi o da yaradıcılığa şeirlə başlamışdı. Sonralar bunu ardıcıl şəkildə davam etdirmədi. Amma şeir yazmaqdan əl də çəkmədi. Onun satirik şeirlərindən bəzilərinə musiqi də yazıldı. Bunların içərisində bəstəkar Cahangir Cahangirovun bəstələdiyi, müğənni Mirzə Babayevin oxuduğu "Çayçı" mahnısı çox məşhurdur.

Yazdığı əsərlərin əksəriyyətinin ilk oxucusu idim. Onun qələmindən çıxan bütün yazılar mənə maraqlı görünürdü. Arabir deyirdim ki, belə yazsaydın, daha yaxşı olardı. Məni diqqətlə dinləyirdi. Amma sonunda yəni öz fikrində qalırdı. Həyatda da belə idi. Seyfəddini fikrindən daşındırmaq çətin məsələ idi.

Seyfəddin Cənubi Azərbaycan həyatından bəhs edən "Kəcil qapı", Cəfər Cabbarlıya həsr etdiyi "Bahar oğlu" əsərləri oxucular tərəfindən böyük rəğbətlə qarşılanırsa da, daha çox satirik əsərlər yazırdı. Bu janr onun ruhuna yaxın idi. Məqalələrində, satirik hekayələrində, novellalarında gördüyü nöqsanları tənqid edirdi. Deyib gülməyi, maraqlı söhbətlər etməyi çox xoşlayırdı. Amma kənardan baxanlara əl gəlirdi ki, bu adam hələm-hələm gülməz. Görkəmi çox ciddi, zəhmli idi. Elə xarakterində də ciddilik vardı. Ancaq danışmağa başlayanda özünü gülməkdən saxlaya bilmirdin. İştirak etdiyimiz toy məclislərində, şənliklərdə hamı onun çıxışını səbirsizliklə gözləyirdi.

Seyfəddinin ədəbi qəhrəmanlarının hər biri həyatdan götürülüb. "Sabiqlər" əsərinin qəhrəmanları kimlərdir? Vəzifələrindən uzaqlaşdırılmış nazirlər. Məgər biz belələrini az görmüşük? Onun tənqid obyektləri "Kirpi" jurnalında dərc etdirdiyi yazılarda konkretləşirdi. Əlbəttə, bunlar Seyfəddinə bəzən başağrısı gətirirdi. Amma onu tutduğu yoldan çəkinməmək mümkün deyildi.

Mərd adam idi. Elə buna görə də ona hörmət eləyir, xətrini istəyir dilər. Həmişə bizə deyirdi: "Gecə saat üçdə də qapımı döysələr, gedib ürəyi rahat açacağam. Ona görə ki, heç kimin yanında nə dilim qısadır, nə də gözüm kölgəlidir. Mən yalnız öz zəhmətimin haqqını yemişəm. Uşaqlarına nəsihət edirdi ki, hər şeyə özləri nail olsunlar, işgücdən, zəhmətdən qorxmasınlar. Çox məsuliyyətli adam idi. Bir işi öhdəsinə götürübsə, onu mütləq görməli idi. Heç vaxt boş yerə kimsəyə söz verməzdi. Vəd verdisə, hökmən yerinə yetirməli idi. Yorulmaq nə olduğun bilməzdi. Ona üz tutanları naümid qaytarmazdı. Əlindən gələnlə qədər hamıya yaxşılıq edirdi.

Gülərə xanım Seyfəddin Dağlının son günlərindən də danışdı:

- Onun ölümü mənim üçün qəflətən oldu. Seyfəddinin bir gün dünyasını dəyişəcəyini ağıma belə gətirmirdim. Elə bilirdim ki, o heç vaxt ölməyəcək. Biz bir-birimizi çox istəyirdik. Bilmirəm, bəlkə elə buna görə onun xarakterində, davranışında heç bir nöqsan görmürdüm. Yoldaşım olduğuna görə demirəm, uşaqlarımın atası olduğuna görə demirəm, Seyfəddin yaxşı adam idim. Yaxşıya yaxşı deyirlər. Seyfəddin həmişə çalışırdı ki, xalqa yaxın olsun.

“Darıxıram onun üçün”

- Seyfəddin Dağlı 1950-ci ildən yazmağa başladığı və hissə-hissə yazdığı "Şirin duz" əsərinin çap edilməsini çox arzulasa da, bu əsərin nəşrini görmək ona qismət olmur. Atasının ölümündən üç-dörd ay sonra Qəmər "Şirin duz"u köçürür və çap etdirir.

Seyfəddin Dağlının qızı, C.Cabbarlının ev muzeyinin baş elmi işçisi

Qəmər Seyfəddinqızı atası ilə bağlı xatirələrini bizimlə bölüşdü:

- Nə qədər yaxşı sözlər, yaxşı hisslər varsa atama aid edirəm. Atam çox dürüst, çox zəhmətkeş, namuslu, öz xalqını istəyən bir insan idi. Kömək lazımdırsa, tanımadığı adama belə kömək edərdi. Fikirləşirəm, bir də nə mənfi xüsusiyyətini tapa bilmirəm. Zəhmi vardı, amma çox zarafatçı adam idi.

Qəmər xanım bildirdi ki, Seyfəddin Dağlının 90 illik yubileyini sentyabr ayında Cəfər Cabbarlının ev-muzeyi ilə C.Cabbarlı adına Mədəniyyət, Elm və Təhsilin İnkişafına Yardım İctimai Birliyi birgə keçirməyi planlaşdırırlar.

Söhbət zamanı Qəmər xanım bir arzusunu da dilə gətirdi:

“Atamın əsərləri o zamanlar kiril əlifbası ilə çap olunub. Ona görə də gənc nəslin Seyfəddin Dağlı yaradıcılığı barədə məlumatı azdır. İstərdim ki, atamın əsərləri latın qrafikası ilə çap olunsun. Çünki bu əsərlər, çox dəyərli əsərlərdir”.

Görüşümüzün sonunda Gülərə xanım “Seyfəddinlə bağlı hər bir xatirə mənim üçün əzizdir. Darıxıram onun üçün” dedi. Gülərə xanım aşıb-daşan xatirələrini bir söhbətə sığışdırma bilməsə də, biz böyük insanı şirin, kövrək xatirələrlə yad etdik. Yad edilmək isə hər insana nəsib olmur...

Təranə Vahid,

Mədəniyyət.- 2011.- 26 avqust.- S. 7.

Görkəmli şəxslərin Seyfəddin Dağlı haqqında söylədikləri

Seyfəddin son illərdə nəşr etdirdiyi yeni kitablarda inkişafımıza mane olan yad adamları, hərəkətləri, sanki kəşfiyyətçi hissi ilə tapıb göstərə bilir. Klassik nəsrimizin zəngin ənənələrinə, inkişafımıza təkan verən və özünə tənqid prinsiplərinə əsaslanaraq yeniliyə mane olan hər kəsi, hər faktı tənqidi gülüşə hədəf etmək, satira süngüsündə göstərmək hünəri gənc nasirdə vardır.

***

Seyfəddin hekayələrində Mirzə Cəlil, Ə.Haqverdiyev nəsrinin xoş təsiri hiss olunur.

Mir Cəlil,

yazıçı, professor

Seyfəddin Dağlı satirik yazıçı idi və öz vaxtında ədəbiyyatımızda bu sahədə ən çox qələm çalanlardan idi. Onun satirik hekayələri, pyesləri indi də sevilə-sevilə oxunur. Bu əsərlərin uzunömürlülyünə səbəb onların məhz satira olması idi- ucuz, şit, hırıltılı gülüşdən uzaq idi bu yazılar.

Vaqif Yusifli,

filologiya elmləri doktoru

Yazıçı Seyfəddin Dağlının yaradıcılığında iki istiqamət, iki xətt nəzərə çarpır...ikinci xətt onu ədəbiyyatın ciddi məsələləri ilə məşğul olmağa, xalqa, vətənə xeyri dəyən tam realist əsərlər yaratmağa, bədii estetik cəhətdən yetkin sənət nümunələri meydana çıxarmağa aparan yoldur. Bu xəttin ən bariz nümunəsi “Bahar oğlu”dur.

Xəlil Rza Ulutürk,

Xalq şairi

Seyfəddin həssas adamdır. Xeyirxahdır, hazırcavabdır, incə zarafatçıdır. Onun bu keyfiyyətləri illərdən bəri çalışdığı “Kirpi”də daha bariz şəkildə görünür....

Qabil,

Xalq şairi

Nasir, dramaturq, publisist kimi maraqlı yaradıcılıq yolu keçmiş Seyfəddin Dağlı ədəbi-tənqidi fikrin və geniş oxucu kütləsinin daim diqqət mərkəzində olsa da, indiyədək onun haqqında sistemli elmi

tədqiqat işi aparılmamışdır. Mövzu, problematika, ümumiyyətlə, ideya-bədii məziyyətlərini və aktuallığını qoruyub saxlayan bu maraqlı irsin bütövlükdə öyrənilib dəyərdirlməsi əhəmiyyətli məsələ kimi müasir ədəbiyyatşünaslığımızın qarşısında durmaqdadır.

Tofiq Hüseynoğlu,
filologiya elmlər doktoru, professor.

Ötən əsrin ortalarında yandırdığı “Məşəl”in odu elə sönməz oldu ki, onun hər parçasından qopan qığılcım bu yazıçını sevən oxucuların qəlbinə nur kimi axdı.

Flora Xəlilzadə,
Əməkdar mədəniyyət işçisi

Seyfəddin Dağlı “Aydınlığa doğru” pyesində və “Bahar oğlu” romanında dərin bir sevgi ilə ölməz Cəfərin parlaq obrazını yaratmışdır. Hər iki əsər ədəbiyyatımızın solmaz-saralmaz nümunələrindəndir.

Nahid Hacızadə,
yazıçı

Seyfəddin nəsrimizə sambilan, bənzərsiz əsərlər vermişdir. Satira-yumor ədəbiyyatının çox görkəmli, mötəbər yaradıcılarından, sevilib-seçilən ustadlarından biri kimi şöhrət və hörmət qazanmışdır.

Bayram Bayramov,
Xalq yazıçısı

Seyfəddin müəllim gözəl yaşadı, heç kimi incitmədən, heç kimə, əzizlərinə belə əziyyət vermədən gözünü yumdu, xəyal oldu, həqiqət adlı bir nağıla çevrildi.

Cabir Novruz,
Xalq şairi

Seyfəddin Dağlının “Kirpi” jurnalında baş redaktorluq dövrünü Azərbaycan mətbuatının – “Molla Nəsrəddin”dən sonra – silsiləvi hadisəsi, milli təfəkkürümüzün satira-yumor, felyeton, nəticə etibarilə tərbiyəvi islah qabiliyyətinin mətbu sərgisi də hesab etmək olar.

Tahir Abbash,
Azərbaycan İslam Demokrat Partiyasının sədri

Seyfəddin Dağlı çoxcəhətli ədəbi-bədii irsi ilə ədəbiyyat tariximizdə özünəməxsus iz qoymuş, daim həqiqəti əks etdirən fəal, mübariz, əyilməz, dönməz bir mətbuat işçisi, səliqəli, istedadlı nasir, satirik, yumoristik hekayələri, romanları ilə XX əsr Azərbaycan yazıçıları arasında xüsusi yeri olan sənətkarlardandır.

Sevil Hüseynova,
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

Seyfəddin Dağlı kiçik, yığcam satirik, yumorlu hekayələrin məharətli ustasıdır. Bu, oxucuya mənalı, düşüncəli gülüş bəxş edən hekayələrin bəziləri bir səhifədən, səhifə yarımdan artıq deyil. Elə yığcam olduğuna görə də süjeti ilə, quruluşu ilə, yazılış tərzilə, dilinin şirinliyi ilə, duzlu-məzəsi ilə yadda qalanda.

Ağasəfa,
şair, tərcüməçi

Seyfəddin Dağlı onu tanıyanların yaddaşında nəcib, məhrəban, ehtiyacı olana əl tutan, sözü adamın üzünə deyən, dostluqda möhkəm və səmimi olan bir insan, iti qələmlil bir yazıçı dramaturq, jurnalist-publisist kimi qalıb. O, hələ öz sağlığında onu tanıyanların qəlbində özünə abidə ucaldıb. Buna görə də S.Dağlı qədərbilən xalqımızın qəlbində və hafizəsində əbədi yaşayacaqdır.

Ədalət Mehdiyev,
jurnalist

Seyfəddin Dağlının “Məşəl yanır” kitabındakı Cənubi Azərbaycan həyatından aldığı əsərlər həmişə öz tərəvəti ilə yaşaya biləcək və Cənubi Azərbaycana həsr edilmiş M.İbrahimovun, Ə.Məmmədخانlının, S.Rüstəmin, O.Sarıvəllinin, yazıb-yaratdıqları əsərlərlə yanaşı ədəbiyyatımızda özünəməxsus bir mövqe tuta biləcəkdir.

Qılman İlkin,
Xalq yazıçısı

Böyük dramaturqumuzun uşaqlıq və yeniyetməlik illəri haqqında yazılmış “Bahar oğlu” povestindən aldığımız təəssürat heç vaxt unudulmayacaqdır. İstər bu povestdə, istərsə də “Aydınlığa doğru” pyesində, “Solmaz bir bahar kimi” ssenarisində Seyfəddin Dağlı Azərbaycan ədəbiyyatının bu klassikinə dolğun obrazını yaratmışdır. Povestdə, pyesdə və ssenaridə C.Cabbarlının həyat və yaradıcılığı həm elmi şəkildə, həm də bədii söz vasitəsilə işıqlandırılmışdır.

Rafael Nağıyev

İstər novellalarda, istərsə də Türkiyə və İran həyatından alınmış kiçik satirik parçalarda S.Dağlı həyat təəssüratının başlıca cəhətlərini, artıq bir şey demədən, bədiiliyin şərtlərinə xələl gətirmədən əks etdirir.

Nəriman Zeynalov,
Filologiya elmlər namizədi

Seyfəddin Dağlının ədəbi qeydləri və qələm dostları haqqında düşüncələri

Cəfər Cabbarlı əbədi yaşayır- həmişəbahar orman kimi. Onun söz xəzinəsi tükənməzdir- sahilətsiz ümman kimi. O, daim tərəvətlidir-solmaz gülüstan kimi. O, əsrlərlə oxunacaqdır-ölməz dastan kimi! O, bu gün də sənətimizin ön cərgəsindədir, gələcəkdə də öz mövqeyində yüksələcək - əfsanəvi titan kimi.

* * *

Cabbarlı bahar oğlu, gənclik qardaşı, yenilik atası idi. İstinasız olaraq qəhrəmanlarının hamısı gəncdir. Bu da təsadüfi deyil. Çünki, gənclik-yenilik, deməkdir, qüvvət deməkdir, cəsarət deməkdir.

* * *

C.Cabbarlı geniş miqyasda insanpərvər idi. Onun ən böyük qəhrəmanı insan idi-irqindən, milliyyətindən, dilindən, dinindən, asılı olmayaraq bəşər övladı.

* * *

Nəcəfqulunu xalq rəssamımız Əzim Əzimzadənin xələfi adlandırırıq. Bəli, bu, həqiqətən belədir. Eyni zamanda Nəcəfqulunu gənc karikaturaçılarımızın müəllimi adlandırmaqda da haqlıyıq.”Kirpi” jurnalının baş rəssamı bu sahədə həqiqətən səmərəli çalışmışdır.

* * *

Felyeton janrını geniş oxucu kütlələləri arasında bu qədər kütləviləşdirən nədir? Bu sualın cavabı, hər şeydən əvvəl, “felyeton” başlığı altında gedən materialların bir tərəfdən mövzu aktuallığında, digər tərəfdən də yazılış orijinallığında.

* * *

Cahangir Gözəlov sərrast satira və yumor atəşi ilə nişan aldığı hədəfləri düzgün vura bilir. O, müasir həyatdan aldığı faktları maraqlı bədii formalara salmış, yazıçı təxəyyülünün məzəli tapıntıları ilə qüvvətləndirmiş, canlı xalq dili nümunələri ilə düzlaşdırmışdır.

* * *

Görkəmli səhnə ustası **Əlağa Ağayev** bilavasitə xalq içindən çıxan, bir tərəfdən də öz fitri istedadı və incəsənətə fanatik etirası, digər tərəfdən

tükənməz əməksevərliyi sayəsində səhnəyə gələn., yaratdığı hər bir surəti mütləq eldən gələn bir boya ilə qüvvətləndirən, hərəkətinə, mimikasına doğma diyardan doğan vurğular, çalarlar, calayan, bir sözlə səhnədə əsl xalq ruhu ilə çağlayan nadir aktyorlar qəbilindəndir.

* * *

Bir neçə dəfə **Müşfiqi** gördüm – o, səhnədə şeir oxuyarkən. Bu görüşlərdən biri mənə xüsusilə dərin təsir bağışladı- təzəcə vəfat etmiş C.Cabbarlının 1935-ci il yanvarın ilk günlərində Elmlər Akademiyasında təşkil edilmiş birinci xatirə gecəsində Müşfiq böyük dramaturqa həsr etdiyi şeri oxuyarkən...xatirə gecəsindən evə dönərkən, Müşfiqin böyük, gözəl şerinin yarından çoxu mənim yadımda idi.

Seyfəddin Dağlının həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri

Seyfəddin Dağlı (Seyfəddin Əlağa oğlu Abbasov) 1921-ci avqustun 27-də Xızıda kəndli ailəsində anadan olmuşdur.

- 1927 - N.Nərimanov adına Sənaye Texnikumunun kimya fakültəsində təhsil almışdır.
- 1936 - Tələbə ikən "Kommunist" qəzetində ədəbi işçi, şöbə müdiri, məsul katib vəzifələrində çalışmışdır.
- 1938- Dövri mətbuatda çap etdirdiyi “ Yevlaxda nə var, nə yox? adlı ilk felyetonu ilə ədəbi yaradıcılığa başlamışdır.
- 1941-1956 - Hərbi xidmətdə olub-aviamexanik, “Ordu” qəzetində ədəbi işçi, diviziya qəzetinin redaktoru olmuşdur.
- 1942-1943- Zaqafqaziya cəbhəsinin Qara dəniz quru qoşunlarında müharibədə iştirak etmiş
- 1944-1946- Təbrizdə çıxan “Vətən yolunda” adlı hərbi qəzetdə ədəbi işçi kimi çalışmışdır.
- 1941-1945 - Satirik hekayələri və felyetonları “Vətən uğrunda” jurnalında, “Ədəbiyyat qəzeti”ndə və Təbrizdə “Vətən yolunda” adlı hərbi qəzetdə çap olunur.
- 1956- "Dəniz kəşfiyyatçısı" adlı oçerklər məcmuəsi nəşr edilib.
- 1956-1959 - Dövlət Radio Komitəsində baş redaktor, sonra Bakı Telestudiyasının direktoru və sədr müavini vəzifələrində çalışıb.
- 1959-1976- "Kirpi" jurnalının baş redaktoru olub.
- 1966 - “Bahar oğlu” romanı M.Qorki adına Gənc Tamaşaçıları Teatrında “Aydınlığa doğru” adı altında səhnələşdirilib.
- 1965-1973- Bakı zəhmətkeş deputatları Sovetinin X,XI,XII, XIII,XIV çağırışlarında deputata seçilib.
- 1976 - “Azərbaycanfilm” kinostudiyasında ssenari redkollegiyasının üzvü seçilmişdir.

- 1980-1983- "Yazıçı" nəşriyyatında redaktor vəzifəsində çalışıb.
"Adı sənin, dadı mənim"(1963), *"Aydınlığa doğru"*(1965), *"Mənziliniz mübarək"*(1971), *"Təzə gəlin"*(1975), *"Kölgələr pıçıldaşır"* (1976) *pyesləri respublika teatrlarında tamaşaya qoyulmuşdur.*
- 1979- "Bahar kimi solmaz" ədəbi ssenarisi əsasında film çəkilib.
- 1977- Azərbaycan SSR Dövlət mükafatına layiq görülmüşdür.
- 1981 - Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri Fərmanına layiq görülmüşdür.
- 1983-cü il yanvarın 18-də dünyasını dəyişmişdir..**
- 1999 1 may- "Sabiqlər" hekayəsi əsasında ekranlaşdırılan eyni adlı film- tamaşa efirə getmişdir.
- 2000- "Sabiqlərin yeni sərgüzəstləri" adlı II film Mailə Muradxanlı tərəfindən ekranlaşdırılır.

Seyfəddin Dağlının əsərləri**Kitabları****1955****1. Hekayələr** /Seyfəddin Abbasov. - Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1955.- 62 s.**1957****2. Sabiqlər** /Seyfəddin Abbasov. -Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1957.- 141 s.**1962****3. Bahar oğlu** : roman /Seyfəddin Dağlı ; rəss. K. Davud ; red. M. Əfəndiyev. -Bakı: Uşaqgəncnəşr, 1962.- 279 s.**1964****4. Göyçək oğlan** : satirik hekayələr /Seyfəddin Dağlı ; red. N. Nağıyev.- Bakı: Azərnəşr, 1964.- 148 s.**Kitabın içindəkilər:** Zəhər-çörək ; Canın sağ olsun ; Rüşvətdar ; Yengəqızı və digər satirik hekayələr toplanıb.**1966****5. Vergülağa və Absətəli** /Seyfəddin Dağlı; red. N. Nağıyev.-Bakı: Azərnəşr, 1966.- 289 s.**1968****6. Gəcil qapısı** : roman /Seyfəddin Dağlı ; red. Ş. Mirbağirova.- Bakı: Gənclik, 1968.-194 s.**1971****7. Bahar oğlu** :roman /SeyfəddinDağlı ; red. S. Məmmədova .-Bakı, Gənclik,1971.-294 s.**8. İpək gül** : hekayələr, novellalar və yumoriska /Seyfəddin Dağlı ; red. N. Nağıyev; rəssam İ. Nəcəfqulu.- Bakı : Azərnəşr, 1971.- 177 s.**Kitabın içindəkilər:** Hekayələr : Şohrət ölüsü ; Mənfə ya müsbət; Əli sənədli mərdüməzar; İnsana yaxşılıq var?!; Fıjir ; Kadrlar şöbəsi hər şeyi həzm edir; Tamah düşü; "Tərəkəmə" oyna qızım;Hər şeyin ölçüsü var; Müsiqi çantası; Sən ölməyəcəksən!; Hamının ürəyi var; İpək gül;Novellalar : Biryolluq köçəcəyəm; Səs gizlənpaçı; Əks alınmadı; Hansı artıqdır; Türkiyə novellaları ; Yumoriska: Canıyananlıq ; Havayı biyar ; Bərbərin səyi, müştərinin dərdi; Bir arzunun əks sədası; Özünüz belə öyrətmisiniz də!; Hə, bu başqa

məsələ; Doğrudanmı; Hər halda sizinki deyil; “Siz”siz; Mühazirə janrları.

1974

9. Yaylaq qayğıları : roman-felyeton, hekayələr /Seyfəddin Dağlı ; red. S.Məmmədova.- Bakı: Gənclik, 1974.-190 s.

1977

10. Aldada bilməzsən: hekayələr və povest /Seyfəddin Dağlı ; red. Ə. Mehdiyeva.-Bakı: Azərənşr, 1977.- 293 s.

Kitabın içindəkilər:Sabirlər; Mənim alim tanışım; Qonşumuz gənc bəstəkar; Əlvida məqalə! Salam şeir; Həkim Məsim; Səlim müəllim; Xalaoğlumun təri; Buqələmun; Cehizli qız; Kəbin; Bolluq; Çay və onun dəstgahı, Qonaqqulu; Göyçək oğlan: Zəhər çörək; Qaldığın nədir, qarğıdığın nədir; Canın sağ olsun; Tarla düşbərəsi; Oksigen balışı; Mollaağa, Müstəcəb olmadı; Yengə qızı; Öz xahişi ilə; Ölüm ayağında gülüş; Bəysiz toy; Hara “dasan?!”; Aldada bilməzsən; Gözmuncuğu; Kişini öldürdülər; Şir ürəyi; Əlibaқи; Allahqulu; Kim kimi basdırdı (**satirik povest**)

1978

11. Şakərlilər: povest və hekayələr /Seyfəddin Dağlı; red. S. Məmmədova.- Bakı: Gənclik, 1978. -174 s.

Kitabın içindəkilər: İnək gül (povest);Şakərlilər; Nikbin; Bədbin; Laqeyid, Vasvası; Manekar; Deyingən; Böhtançı; Rəhmdil; Yanşaq; Yaltaq; “Əmma”; Uçağan; Rüşvətdar, Zarafatçı; Qonaqqulu; Mərdimazar; Qaradinməz; Xəbərçi; Yalamçı; **Ordan burdan**: Əhliləşdirilmiş erkək; Qisas; Yenə piti və şii ilə pirojki; İki kişi və bir it; Kağız üzərində; Ərsatan; Həmişə olmadığı kimi; Sovqatın bu imiş?; Öz ürəyini ağardaydın; Gücü dostuna çatdı; Ehsanlıqdan qonaqlıq; Körpələr də sevindilər; Torpaq oğlu; Mıxov qardaşları və onların uşaqları; Adam yalan danışmaz; And içmə, ac qalaram; Doğramac; Ölçüsüz baş.

1981

12. Mənziliniz mübarək : pyeslər, povest və hekayələr /Seyfəddin Dağlı; red.S.Hüseynova; rəssam Nəcəfqulu -Bakı: Yazıçı, 1981.-279 s.

Kitabın içindəkilər: **Pyeslər**:Mənziliniz mübarək; Təzəgəlin; Oyun bitdi; **Hekayələr**: Güləndağ məzhəkəsi; Bu nədir əyninə geymisən?;

Arxada döyüş; Ondatra sövdəsi; Arvad deyən oldu; Dəllal; Allahı aldatdı, iblisə aldı; Əziz yadigar; Əks alınmadı: **Povestlər**: Qara qız; Bir kolleksiyanın tarixi.

1985

13.Məşəl yanır: hekayələr, povest və roman /Seyfəddin Dağlı; red. Ağasəfa.- Bakı: Yazıçı, 1985. -359 s.

Kitabın içindəkilər: Yenə də görüşəcəyik (Ağasəfa); **Hekayələr**: Məşəl; Qızıl medal; Bekar Məmdəli; Allahqulu; Əzim kişinin bayrağı; Türkiyə novellaları; **Yumoristik povest**: Absətəli avsaytdadır; **Roman**: Kəcil qapısı.

Kitaba müəllifin Arazın o tayındakı qardaş və bacılarımızın ağır həyatını, mübarizə yolunu əks etdirən hekayələri, yumoristik povesti və “Kəcil qapısı” adlı romanı daxil edilib.

1988

14. Şirin duz : roman /Seyfəddin Dağlı ; rəyçi. R. Əliyeva ; red. Ü. Kürçaylı .-Bakı: Azərənşr, 1988.-214 s.

Əsər Böyük Vətən müharibəsindən sonra zəhmət meydanında gedən gərgin mübarizə, Muğan düşünün şoran torpaqlarının yararlı hala salınması, insanların həyat tərzində, daxili aləmində baş verən dəyişikliklərə, yeni həyat uğrunda mübarizəyə həsr olunub.

1992

15. Hekayələr və roman/Seyfəddin Dağlı . - Bakı : Azərənşr, 1992. - 384 s.

16. Seçilmiş əsərləri: 2 cildə /Seyfəddin Dağlı; tərt.edən G. Cabbarlı;red. A.Hüseynova- Bakı: Azərənşr, 1992.- C.I- 384 s.

Kitabın içindəkilər: **Hekayələr**: Sabiqlər; Hardasan?; Buqələmun; Qonşumuz gənc bəstəkar; Həkim Məsim; Cehizli qız; Xalaoğlumun təri; Səlim müəllim; Kişini öldürdülər; Mənim alim tanışım; Çay və onun dəstgahı; Göyçək oğlan; Öz xahişi ilə; Zəhər çörək; Gözmuncuğu; Aldada bilməzsən; Mıxov qardaşları və onların uşaqları; **Satirik povest**: Kim-kimi basdırdı; **Roman**: Bahar oğlu

17. Seçilmiş əsərləri: 2 cildə /Seyfəddin Dağlı; tərt.edən G.Cabbarlı; red. A.Hüseynova- Bakı: Azərənşr, 1992.- C.II.- 382 s.

Kitablarda**1966**

18. Cahangirov, C. Mahnılar = Песни [Notlar] : fortepiano ilə oxumaq və xor üçün/Cahangir Cahangirov; tərc. A. Xaldeyev // Bakı: Azərənəşr, 1966.- 31 s.

Kitaba S.Dağlının sözlərinə yazılan "Süfrə" mahnısı daxil edilib (22)

1974

19. Acı və şirin gülüşlər: Azərbaycan yazıçılarının satirik hekayələri/tərt.ed.Musa Məsimov; red. S.Məmmədov; rəssam M.Ələşrəf.-Bakı: Gənclik, 1974.-386 s.

Kitaba S.Dağlının "Rüşvətdar," Qonaqqulu", və "Mollağa" hekayələri daxil edilib. (332-352)

2004

20. Quliyev T. Ürək mahnıları [Notlar]: fortepiano ilə oxumaq üçün /Tofiq Quliyev// Bakı: Şirvanəşr, 2004.-73 s.

Kitaba S.Dağlının sözlərinə yazılan "Darıxma" mahnısı daxil edilib (8-10)

2007

21. Azərbaycan dramaturgiyası antologiyası. 4 cilddə/tərt. ed. və bioq. müəll. D. Məmmədova ; burax. məs. Ə. Güləliyev.-Cild 2.- B. : Şərq-Qərb, 2007. -511 s.

Kitaba S.Dağlının "Adı sənin, dadı mənim" dramı daxil edilib.(338-388)

Dövri mətbuatda dərc edilən əsərləri**1954**

22. Xalaoğlumun təri : hekayə /Seyfəddin Dağlı //Azərbaycan.-1954-№ 4.- S114-129

1955

23. Cehizli qız; Bəzəkli müqəvvə: hekayə /Seyfəddin Dağlı //Azərbaycan.-1955-№ 1.- S. 106-112

1956

24. Vergülağa Nöqtələrrov : povest /Seyfəddin Dağlı// Azərbaycan.-1956.-№ 1.- S.40-74; .-№ 2.- S.69-121.

1957

25. Ay Mamed : satira və yumor /Seyfəddin Dağlı //Azərbaycan.-1957-№ 2.- S.89-92

1959

26. Əks alınmadı: Satira və yumor/Seyfəddin A.// Azərbaycan.-1959.-№ 7.- S.129-133

27. Mollağa; Ara həkimi;Göyçək oğlan; Adam yalan danışmaz: satira və yumor/Seyfəddin Dağlı // Azərbaycan.-1959.-№ 2.- S.155-173

1960

28. Bahar oğlu: roman/Seyfəddin Dağlı // Azərbaycan.-1960.-№ 11.- S.133-180;.-№ 11.- S.61-138

29. Onun adı sovet əsgəridir/Seyfəddin Dağlı//Bakı qəzeti.-1960.- 25 aprel

1965

30. Kəcil qapısı: roman/Seyfəddin Dağlı //Azərbaycan.-1965.-№ 2.- S.61-94;№ 4.- S.83-127

1966

31. Şən gülüş sağlığına! / Seyfəddin Dağlı//Bakı .-1966.- 31 dekabr.

1969

32. **Aydınlığa doğru:** dram/Seyfəddin Dağlı //Azərbaycan.-1969.-№ 3.- S.29-57

1970

33. **İki qəlbə bir qan:** hekayə/Seyfəddin Dağlı; rəs. Ç. Əliyev // Ədəbiyyat və incəsənət.-1970.- 9 may.- S. 8

1971

34. **Hamımıza xeyri var:** satira /Seyfəddin Dağlı// Ədəbiyyat və incəsənət.-1971.-11 aprel .- S.8

1973

35. **Adı sənin, dadı mənim:** dram/Seyfəddin Dağlı //Azərbaycan.-1973.- № 10.-S.121-155

36. **Qeyri adi istedad; İki kişi və bir it:** hekayələr// Seyfəddin Dağlı // Ədəbiyyat və incəsənət.-1973.- 13 yanvar.- S. 8-9

37. **Sevgi planda yoxdur:** Pyesdən bir parça //Seyfəddin Dağlı // Ədəbiyyat və incəsənət.-1973.- 4 avqust.- S. 8-9

1974

38. **Yaylıq qayğıları:** povest /Seyfəddin Dağlı // Azərbaycan.-1974.-№ 11.- S.24-68

1977

39. **Körpələr də sevindilər; Gücü dostuna çatdı:** novellalar /Seyfəddin Dağlı// Azərbaycan.-1977.-№ 12.- S.165-172

40. **Mənziliniz mübarək:** dram /Seyfəddin Dağlı// Azərbaycan.-1977.- № 1.- S.168-207.

1980

41. **Mozalan sancır :** satira və yumor /Seyfəddin Dağlı//Bakı qəzeti.- 1980.- 2 dekabr

1982

42. **Xarabalıqda zindəganlıq:** hekayə/ Sefəddin Dağlı//Ədəbiyyat və incəsənət.-1982-26 fevral .- S.4

1986

43. **İmtahanımı qəbul edin, müəllim! :**hekayə /Seyfəddin Dağlı//Ədəbiyyat qəzeti.-1994-27 may.- S.3

S.Dağlının 1945-ci ilin iyul ayında yazmış olduğu bu hekayəsini Ədəbiyyat arxivinin müdiri M.Teymur redaksiyaya təqdim edib.

44. **Şirin duz:** roman (Yazıcının arxivindən) /Seyfəddin Dağlı// Azərbaycan.-1986.-№ 9.- S.66-106; №10.- S. 76-120

1997

45. **Üç nöqtə...** :povest /Seyfəddin Dağlı // Azərbaycan.-1997.-№ 1-2.- S.83-96

1998

46. **Səbət:**povest /Seyfəddin Dağlı // Azərbaycan.-1998.-№ 6.- S.66-88

Publisistik məqalələri***Kitabda*****1999**

47. Hüseynoğlu, G. Mikayıl Müşfiq: fotoalbom / Gülhüseyn Hüseynoğlu .- Bakı: İşıq, 1999.-152 s.

Albomda M. Müşfiqin müasirlərinin, qələm dostlarının onun haqqındakı fikirləri arasında Seyfəddin Dağlının xatirəsi də yer almışdır.

Dövri mətbuatda**1961**

48. Astaranın şəfqəti: oçerk // Seyfəddin Dağlı // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1961.- 21 oktyabr

1962

49. Satiranın kəskin qələmi ilə (Cahangir Gözəlovun “Müxtəlif əhvalatlar” kitabı haqqında /Seyfəddin Dağlı //Ədəbiyyat və incəsənət .- 1962.- 24 noyabr

50. Futbolda da gülək/Seyfəddin Dağlı//Kommunist.-1963.-31 mart

1973

51. Səndə sevgi varmış: Xalq artisti Əlağa Ağayev - 60//Seyfəddin Dağlı // Ədəbiyyat və incəsənət.-1973.- 28 aprel.- S. 14

1976

52. Məsul vəzifələr: Azərbaycan yazıçılarının VI qurultayında Təftiş komissiyasının hesatını /Seyfəddin Dağlı // Ədəbiyyat və İncəsənət.- 1976.-12 iyun.-.-S.2

1981

53. Əmanətə xəyanət ikiqat cinayətdir/Seyfəddin Dağlı//Kommunist.- 1981.-13 aprel

1982

54. Gülüş – sağlamlıq əlamətidir: Rəssam Nəcəfzadə İsmayılov haqqında / Seyfəddin Dağlı// Ədəbiyyat və incəsənət.-1982-30 iyul fevral .- S.5

55. Uzaqgörənlik: C.Cabbarlı yaradıcılığındakı bu günün reallığı ilə bərabər, sabahı duymaq məharəti haqqında/Seyfəddin Dağlı //Ədəbiyyat və incəsənət.-1982-19 mart .- S.7

2014

56. Bahar oğlu... Novruza yetişmədi... : Cəfər Cabbarlı haqqında /Seyfəddin Dağlı //Qobustan:Sənət toplusu.-2014.- № 1/162.- S.19-21

2016

57. Bahar oğlu...: Novruza yetişmədi...: şair, dramaturq Cəfər Cabbarlı haqqında /Seyfəddin Dağlı//Aydın yol.- 2016.- 15 aprel.- S. 6.

Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı və tərcümə etdiyi kitablar

1949

58. **Cabbarlı, C.** Hekayələr /Cəfər Cabbarlı ; red. S. Abasov .-Bakı: Uşaqgəncnəşr,1949.- 52 s.

1950

59. **Pavlenko, P.** Çöl günəşi : povest / P.Pavlenko; tərc.ed. A.Seyfəddin; red. Ə.Ağayev. – Bakı: Azərnəşr, 1950. – 107 s.

1957

60. **Cabbarlı, C.** Əsərləri :3 cilddə /C. Cabbarlı ; tərt. və qeydlər M. Arif ;red. Ş. Abasov.- II cild pyeslər .-Bakı: Azərnəşr, 1957.-453 c.

1966

61. **Nuşic, B.** Özbioqrafiyam /Branislav Nuşiç ; tərc. ed. S. Dağlı ; red. Ə. Cəfərova.-Bakı: Azərnəşr, 1966.-214 s.

1968

62. **Cabbarlı, C.** Əsərləri : 3 cilddə /C. Cabbarlı ; tərtib ed. S. Abbasov.- I cild: pyeslər .-Bakı: Azərnəşr, 1968.-408 c.

63. **Cabbarlı, C.** Əsərləri : 3 cilddə /C. Cabbarlı ;tərt. ed. S. Abbasov ; red. M. Mümtaz.- II cild: pyeslər.- Bakı: Azərnəşr, 1968.- 488 s.

64. **Cabbarlı, C.** Əsərləri : 3 cilddə /C. Q. Cabbarlı ;tərt. ed. S. Abbasov ; red. M.Müştaq. – III cild. - Bakı: Azərnəşr, 1969. – 454 s.

1969

65. **Cabbarlı, S.** Onu kim unudar : Cəfər Cabbarlı haqqında xatirələrim /Sona Cabbarlı ; red. S. Dağlı .-Bakı: Azərnəşr, 1969. .-156 s.

1974

66. **Nəcəfzadə, N.** Karikatura, yumor və şarjlar kirpinin albomu= Альбом карикатура, юмор и шаржи: İzomaterial /Nəcəfzadə ; red. və ön söz. S. Dağlı.- Bakı, 1974.- 38 c.

1979

67. **Cabbarlı, S.** Onu kim unudar : Cəfər Cabbarlının anadan olmasının 80 illiyinə /Sona Cabbarlı ; red. M. Zeynalova; çapa hazırlayan S. Dağlı .-Bakı: Gənclik, 1979. .-110 s.

1981

68. **Hacıbəyov, Ü.** Ordan-burdan : felyeton, pamflet və satirik hekayələr /Ü. Ə. Hacıbəyov ; tərt. ed. M. Aslanov ; red. S. Dağlı.- Bakı: Yazıçı, 1981.-204 s.

69. **Qəhrəmanzadə, Q.** Bayraqsız adam : hekayələr / Qəhrəman Qəhrəmanzadə ; red. S. Dağlı.-Bakı: Yazıçı, 1981.-102 s.

1982

70. **Möcüz, M.Ə.** Əsərləri /Mirzə Əli Möcüz ; toplayanı, tərt., izahların müəllifi Q. Məmmədli ; red. S. Dağlı.- Bakı: Yazıçı, 1982.-352 s.

71. **Rzayev, A.** Son güllə : hekayələr və oçerklər /Ağababa Rzayev ; red. S. Dağlı.Bakı: Yazıçı, 1982.- 118 s.

72. **Səfərov, C.** Teatr və dramaturgiya /Cabir Səfərov; red. S. Dağlı.- Bakı: Yazıçı,1882.- 118 s.

1983

73. **Cabbarlı, C.** Əsərləri: 4 cilddə /C. Cabbarlı ; tərt. ed. G. Cabbarlı ; red. və ön sözün müəll. S. Dağlı.-I cild.- Bakı: Yazıçı, 1983.-237s.

74. **Cabbarlı, C.** Əsərləri: 4 cilddə /Cəfər Cabbarlı; tərt. ed. G. Cabbarlı; red. S. Dağlı .II cild- Bakı: Yazıçı, 1983.-299 s.

2018

75. **Nuşic, B.** Özbioqrafiyam /Branislav Nuşiç ; tərc. ed. S. Dağlı ; red. N. Babazadə ; rəssam Y. Lobaçev ; dizayner və illüstrasiyaların rekonstruktoru Ə.Əliverdizadə.- Sumqayıt , 2018. 231 s.

Avtoreferatlar

76. Hüseynova, S. Ədəbiyyatda tarixi və müasir gerçəkliyin bədii inikası problemi (Seyfəddin Dağlının yaradıcılığı əsasında) : filol. üzrə fəls. d-ru e. dər. al. üçün təq. ed. dis.-nın avtoreferatı : 5716.01 /Sevil Hüseynova ; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, BDU.- Bakı: 2015.-28 s.

77. Hüseynova, S. Ədəbiyyatda tarixi və müasir gerçəkliyin bədii inikası problemi (Seyfəddin Dağlının yaradıcılığı əsasında) : filol. üzrə fəls. d-ru e. dər. al. üçün təq. ed. dis.: 5716.01 /Sevil Hüseynova ; Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, BDU.- Bakı: 2015.-140 s.

Seyfəddin Dağlı haqqında
Kitablarda

1967

78. Azərbaycan sovet ədəbiyyat tarixi /Baş red. M. Arif; red. H. Babayev, Q. Qasımzadə, B. Nəbiyev.-Bakı: Elmlər Akademiyası nəşriyyatı, 1967.-500 s.

Kitabda Seyfəddin Dağlının yaradıcılığı haqqında məlumat verilmişdir. (285-286)

79. Mir Cəlal. Klassiklər və müasirlər /Mir Cəlal . - Bakı: Azərənşr, 1973.-294 s.

Kitabda satirik hekayələri ilə diqqəti cəlb edən Abbasov Seyfəddin (Dağlı) yaradıcılığı haqqında məlumat verilir.(263-264)

1979

80. Axundov, Y. Azərbaycan sovet tarixi romanı /Yavuz Axundov ; elmi red. A. Zamanov.- Bakı.-Yazıçı.-1979.-236 s.

Kitabda müəllif altmışıncı illərdə tarixi şəxsiyyətlər haqqında yazılmış əsərlərdən biri olan Seyfəddin Dağlının Cəfər Cabbarlıya həsr olunmuş "Baharoğlu" romanından da bəhs edir.(176-179)

1987

81. Azərbaycan sovet yazıçıları: Ədəbi sorğu kitabı / müəl.;tərt. T.Əhmədov; rəyçi M.C.Cəfərov.- Bakı: Yazıçı,1987.-704 s.

Ədəbi sorğu kitabında Azərbaycan Sovet Yazıçıları İttifaqı üzvləri ilə yanaşı Seyfəddin Dağlının həyat və yaradıcılığı haqqında ensiklopedik məlumat verilmişdir. (501-502)

1998

82. Varlıq : Ensiklopedik toplu /Tərtibçi: Ə. Elşən (Ə. A. Məcidov); Red.: B. Mahmudov, V. Əliyev və b..-Bakı: Zaman,1998.-288 c.

Topluda Seyfəddin Əliağa oğlu Dağlı haqqında məlumat verilmişdir. (S.190)

2004

83. XX əsr Azərbaycan yazıçıları : ensiklopedik məlumat kitabı /tərtibçi-müəllif: T. Əhmədov; nəşir: H. İ. Allahverdi; Red.: N. Rüstəmli.- Bakı: Nurlan, 2004.- 984 s

Ensiklopedik məlumat toplusuna XX əsr Azərbaycan yazarlarını ilə yanaşı Seyfəddin Dağlının da həyat və yaradıcılığı haqqında bibliografik oçerk daxil edilib (778).

2005

84. Dünya bir pəncərə deyilmiş / tərt. Ə. A. Məcidov ; red. M. Cabiroğlu. - Bakı : MBM, 2005. - 296 s.

Kitabda ədəbiyyat, mədəniyyət və incəsənət sahəsində tanınan şəxslərlə yanaşı Seyfəddin Dağlı haqqında da yazı və yaradıcılığında nümunə verilmişdir.

2006

85. Azərbaycan mətbuat tarixi: Ali məktəb tələbələri üçün dərslik/ tərt. və red. A. Şahverdiyev; elmi məs. Ə. Vəliyev; rəyçi N. Cəfərov, Ə. Ağayev - Bakı, Təhsil.-2006.-251 s.

Kitabda Seyfəddin Dağlı haqqında məlumat verilmişdir. (229-230)

2008

86. Cəlil Məmmədquluzadə ensiklopediyası / Anar [və başq.]; red. heyəti: Anar [və başq.]. – Bakı: Şərq-Qərb, 2008. – 320 s. – (Lügət və ensiklopediyalar).

Ensiklopediyada “Kirpi” jurnalında işlədiyi illərdə milli jurnalistikamızın Məmmədquluzadə ənənələrini davam və inkişaf etdirən S. Dağlı haqqında məlumat verilmişdir.

87. Mehdizadə, İ. Karvanın sarvanı . İntiqam Mehdizadə; red. A. Babayev Bakı: Qarabağ, 2008.-663 s

Kitabda müəllifin 35 ildən çox bir zaman çərçivəsində mədəniyyətimizin ayrı-ayrı sahələrindən bəhs edən yazıları toplanmışdır. Bu materiallar müxtəlif illərin dövrü mətbuatında dərc olunmuş, Azərbaycan Radiosunun məşhur proqramlarında səslənmişdir “Seyfəddin Dağlının ağ saçları” (437-440)

2014

88. Vahid, T. Doxsan imza: : mədəniyyət yazıları silsiləsi /Təranə Vahid ; red. Q. Ağsəs ; baş red. S. Bektaşı ; burax. məsul S. İsmayılova ; dizayner G. Qurbanova ; Azərb. Resp. Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi.- Bakı: Şərq-Qərb nəşriyyatı, 2014.-423 s.

Yazıçı-jurnalist Təranə Vahidin kitabına daxil edilən "Mədəniyyət" qəzetində çap olunmuş yazılarından biri də tanınmış dramaturq Seyfəddin Dağlıya həsr olunan “ Şirin və duzlu qələm sahibi” adlı məqaləsi yer alıb. (294-298)

2015

89. Azərbaycan Milli Ensiklopediyası /red. hey. sədri İ. H. Əliyev ; red. heyəti: R. Ə. Mehdiyev (sədrin birinci müavini) [və b.] ; məsul katib T. M. Nağıyev ; cildin müəllifləri M. P. Babayev və/ IV cild. – Bakı: Çin-Dərk: "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi, 2015.-606 s.

Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının cildlərində dünya sivilizasiyasının mühüm mərhələlərini, ayrı-ayrı ölkələrin və xalqların tarixini, incəsənətini, eləcə də iqtisadiyyatını, elmini səciyyələndirən ətraflı məlumatlar, müxtəlif elm sahələrinə və texnikaya dair terminlərin izahı verilir. Ensiklopediyada S. Dağlı haqqında məlumat da yer almışdır. (225)

90. Hüseynova, S. Bədii nəsrin tarixi və müasir gerçəklik : monoqrafiya /Sevil Hüseynova ; elmi red. T. Hüseynoğlu Bakı: Elm və təhsil, 2017.-173 s.

Monoqrafiyada Seyfəddin Dağlının bədii irsi fonunda Müasir Azərbaycan ədəbiyyatının seçilmiş örnəkləri tədqiq və təhlil olunmuşdur.

Dövrü mətbuatda nəşr olunan məqalələr

1965

91. Heydər, R. “Bahar oğlu” səhnədə: S.Dağlının C.Cabbarlıya həsr olunmuş pyesi haqqında/Ramiz Heydər// Bakı.- 1965.- 25 dekabr

1966

92. Babayev, E. “Aydınlığa gedən yollar”: S.Dağlının C.Cabbarlıya həsr etdiyi eyni adlı tamaşası haqqında/Etibar Babayev //Ədəbiyyat və incəsənət.-1966.-8 yanvar

1971

Seyfəddin Dağlı – 50

93. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyəti: S.Ə.Abbasov yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı//Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 4 sentyabr.- S. 8

94. Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının Rəyasət Heyəti : Hörmətli Seyfəddin Dağlı: Təbrik//Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 4 sentyabr.- S. 8

***

95. Qabil. Sən tərifə layiqsən: Seyfəddin Dağlı haqqında/ Qabil //Ədəbiyyat və incəsənət.- 1971.- 4 sentyabr.- S. 8

1972

96. Zeynalov, N. “İpək gül”: Seyfəddin Dağlının eyniadlı əsəri haqqında /Nəriman Zeynalov//Ədəbiyyat və incəsənət.- 1972.- 22 iyul.- S.5

1974

97. Qədimov, M. Adı sənin, dadı mənim: Seyfəddin Dağlının eyniadlı əsəri haqqında//İşıq qəzeti.-1974.-11 dekabr.

1975

98. Abbasova, E. “Təzə gəlin” : Seyfəddin Dağlının yeni əsəri haqqında /Elmira Abbasova// Kommunist.-1975.-25 iyun

1981

Seyfəddin Dağlı – 60

99. Hörmətli qələm dostumuz Seyfəddin Əlağa oğlu: S.Dağlının 60 illiyi münasibətilə təbrik// Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.-28 avqust.-S. 7

100. Nağıyev R.Həmişə axtarışda: Seyfəddin Dağlı - 60/Rəfael Nağıyev// Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.-28 avqust.-S. 7

101. Seyfəddin Dağlı (S.Ə.Abbasov) yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı//Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.-28 avqust.-S. 7

1983

Seyfəddin Dağlının vəfatı ilə əlaqədar

102. Ağasəfa. Nur aparırsan: Seyfəddin Dağlının vəfatı ilə əlaqədar şeir/Ağasəfa//Ədəbiyyat və incəsənət.1983.- 21 yanvar.-S.7

103. Qabil., Bayramov, B. Vida sözü/ Seyfəddin Dağlının vəfatı ilə əlaqədar/ Qabil., Bayram Bayramov//Ədəbiyyat qəzeti.1983.- 21 yanvar.- S.7

104. Seyfəddin Dağlı : Nekroloq// Ədəbiyyat və incəsənət.1983.- 21 yanvar.-S.7

1986

105. İlkin, Q. Məşəl yanır /Qılman İlkin // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1986.- 30 may.- Kb. res.: Dağlı, S. Məşəl yanır.- Bakı:Yazıçı,1985.-200s.

1991

Seyfəddin Dağlı – 70

106. Mehdiyev,Ə.İstedadlı yazıçı, unudulmaz dost:Seyfəddin Dağlı haqqında /Ədalət Mehdiyev// Ədəbiyyat qəzeti .-1991.-23 avqust .-S. 7.

1996

Seyfəddin Dağlı – 75

107. Ağabalayeva, S.Hər yol gedən yolçu deyil : S.Dağlının “ özündə gizlətdiyi dünyası” ilə tanışlıq //S.Ağabalayeva// Ədəbiyyat qəzeti.- 1996- 6 oktyabr

108. Gülnarə Ə. Sözümdə doğru addamları sevərdi: Seyfəddin Dağlı-75 //Ədəbiyyat qəzeti.-1996.-6 sentyabr.-S.3.

2001

Seyfəddin Dağlı – 80

109. Cabbarlı, G. Hər yol gedən yolçu deyil : S.Dağlının “özündə gizlətdiyi dünyası” ilə tanışlıq //Gülarə Cabbarlı; müsahibəni apardı S.Ağabalayeva// Azərbaycan.-2001.-№10.- S. 158-160

110. Vaqif, Y. Gülən adım: Seyfəddin Dağlının satirik əsərləri haqqında / Y. Vaqif// Azərbaycan.-2001.-№10.- S. 157

2003

111. Abbaszadə, B. Dağların dağa bənzəyən sənətkar oğlu: Seyfəddin Dağlı haqqında /Balaş Abbaszadə// 525-ci qəzet.- 2003.-13 dekabr.

2004

112. Əlamətdar və tarixi günlər təqvimi – 2006. Metodik materiallar toplusu; baş red.: K.Tahirov.- Bakı, 2004.-155 s.

Təqvimə Zəminə Əhmədovanın “Seyfəddin Dağlı -85” adlı məqaləsi daxil edilib. (113)

2006

Seyfəddin Dağlı – 85

113. Xəlilzadə, F.“Məşəl”dən düşən işıq: Görkəmli nasir, publisist, dramaturq Seyfəddin Dağlı haqqında /Flora Xəlilzadə//Azərbaycan.-2006. - 30 avqust. - S.6.

114. Novruz, C. Babam söz verib ki, sabah gələcək: Seyfəddin Dağlı-85/ Cabir Novruz// //Ədəbiyyat qəzeti.-2006.-18 avqust.-S.5.

115. Novruz, C. Yaman inanıram mən o uşağa : Seyfəddin Dağlının xatirəsinə şeir/ Cabir Novruz// //Ədəbiyyat qəzeti.-2006.-18 avqust.-S.5.

2008

116. Hacızadə, N. Yaddaşımda yaşayan Seyfəddin Dağlı: Müəllifin “Yada düşdü” kitabından səhifələr -S.Dağlı/ Nahid Hacızadə //Azərbaycan.-2008. .-№2. - S.163-171.

2011

Seyfəddin Dağlı – 90

117. Cabiroğlu, M. Əvəzsiz insan : yazıçı, ədəbiyyatşünas Seyfəddin Dağlının 90 illiyinə həsr olunur /Müşfiq Cabiroğlu//Ədalət.-2011.- 27 avqust.- S. 9.

118. Əlamətdar və tarixi günlər təqvimi - 2011 /baş red. K.M.Tahirov; M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası.- Bakı, 2010.- 436 s.
Təqvimə Bəybalə Ələsgərovun “Seyfəddin Dağlı -90” adlı məqaləsi daxil edilib.(240)

119. Xəlilzadə, F. Ustad və cəsarətli sənətkar: Seyfəddin Dağlı – 90 /Flora Xəlilzadə //Azərbaycan.-2011.- 23 avqust.-S.5

120. Vahid, T. Şirin və duzlu qələm sahibi: Seyfəddin Dağlı - 90 /Təranə Vahid //Mədəniyyət.-2011.- 26 avqust.-S.7

2012

121. Ağasəfa . Qundaq : Mərdlik dərəsi (Seyfəddin Dağlını xatırlarkən...) /Ağasəfa// Ədəbiyyat qəzeti.-2012.- 3 fevral.- S.6.

122. Hacızadə N. Yaxşılıq üçün yaranmışdı : Seyfəddin Dağlı - 90 // Yada düşdü. - 2012. - № 2. - S. 12-18.

123. Unudulmaz satira ustası Seyfəddin Dağlı : Məşhur "Kirpi" jurnalının redaktoru nasir və dramaturq Seyfəddin Dağlı haqqında//Azadlıq.-2012.- 31 iyul.- S.14.

2013

124. Abbaslı, T. Seyfəddin Dağlı -: fizio-ideoloji surəti, şəxsiyyəti, özünə(və hamıya)məxsusluğu ilə seçilmiş obraz... /Tahir Abbaslı //Mədəniyyət .- 2013.- 16 yanvar.- S. 13

125. Xəlilzadə, F.Düynlənmiş barmaqlar: Işıq saçan yazılar : Yazıçı Seyfəddin Dağlı yaradıcılığı haqqında /Flora Xəlilzadə //Kaspi.-2013.- 4-6 may.- S. 16.

2014

126. Ənvəroğlu. Cabbarlıya vurğun adam...: yazıçı Seyfəddin Dağlı haqqında /Ənvəroğlu//Qobustan:Sənət toplusu.-2014.- № 1/162.- S.19.

2015

127. Abbaslı, T. Əbədi "Köhnə Kişi" : Əbədi-bədii, satirik-yumoristik qələmi, şəxsi-ictimai aləmilə xalqa bağlı -Seyfəddin Dağlı./Tahir Abbaslı //Mədəniyyət.- 2015.-26 yanvar.-S. 15

128. Əlamətdar və tarixi günlər təqvimi - 2016 /baş red. K.Tahirov; red. G.Səfərəliyeva; məsul katib N.Alısova; M.F.Axundov ad. Azərbaycan Milli Kitabxanası.-Bakı, 2015.-430 s.

Təqvimdə milli və dünya ədəbiyyatının, incəsənətinin, elmin, texnikanın və müxtəlif elm sahələrinin ən görkəmli nümayəndələri ilə yanaşı Seyfəddin Dağlının 95 illiyi münasibətilə məqalə verilmişdir.(255)

2016

Seyfəddin Dağlı – 95

129. Abbaslı, T.Ədəbi-Dram Adam :Ədəbi şəxsiyyəti, fərdi-xarakterial sifəti, ictimai surətilə hələ də çox “təzə”lər fəvqündə dayanan “Köhnə Kişi” - Seyfəddin Dağlı... /Tahir Abbaslı //Mədəniyyət.- 2016.-26 avqust.-S. 12

130. Azəri, L. Seyfəddin Dağlının xatirə gecəsi : Gənc Tamaşaçılar Teatrında görkəmli yazıçı-dramaturq Seyfəddin Dağlının 95 illiyinə həsr olunmuş xatirə gecəsi haqqında / Lalə Azəri//Mədəniyyət.- 2016.-21 oktyabr.- S.5

132.Əliyeva, A. Ustad və cəsəətli sənətkar: Seyfəddin Dağlı /Aynurə Əliyeva//Azad Azərbaycan.-2016.- 28 mart .- S. 7.

133. Görkəmli dramaturqun 95 illik yubileyi qeyd olunub : Gənc Tamaşaçılar Teatrında görkəmli yazıçı-dramaturq Seyfəddin Dağlının 95 illiyinə həsr olunmuş xatirə gecəsi keçirilib//Ədalət.-2016.- 22 oktyabr.- S. 16.

134.Seyfəddin Dağlının 95 illiyi ilə bağlı kitab sərgisi : Milli Kitabxanada keçirilən sərgi haqqında //Mədəniyyət.-2016.- 26 avqust.-S. 15

2018

135. Əliyeva, A.Şirin və duzlu qələm sahibi : tanınmış yazıçı Seyfəddin Dağlı haqqında /Aynurə Əliyeva//Mədəniyyət.-2018.- 22 avqust.- S.15.; //Türküstan.-2018.- 21-27 avqust.- S.10.

2019

136. Əliyeva, A. Ustad və cəsəətli sənətkar: yazıçı Seyfəddin Əliağa oğlu Abbasov haqqında/Aynurə Əliyeva//Azad Azərbaycan.-2019.- 17 avqust.- S. 4.

137. Qasimov, V. Seyfəddin Dağlı: şəxsiyyət kimi təkrarsız, yazıçı kimi unudulmaz (yazıçı-satirik, şair, jurnalist, tərcüməçi və dramaturq haqqında /Vəzir Qasimov// 525-ci qəzet.-2019.- 30 avqust.-S. 7

2020

138. Abbasov, B. "Həyatlarını düzgün qura bilməyənlər qorxurdu ondan...": "Varislər"in bugünkü müsahibi unudulmaz yazıçı-dramaturq Seyfəddin Dağlının oğlu, Dövlət Tərcümə Mərkəzinin əməkdaşı Bəhlul Abbasovdur /Bəhlul Abbasov; müsahibəni apardı: Ə.Qiyas //Ədəbiyyat qəzeti.-2020.- 1 fevral.- S.4-5.

139. Elçiliyə gecə saat 1-də gedən, Cəfər Cabbarlının qızını alan, baba olduğunu eşidəndə dünyasını dəyişən yazıçı - Maraqlı faktlar: yazıçı Seyfəddin Dağlı haqqında//Unikal.-2020.- 5 sentyabr.- S. 20.

140. Əlamətdar və tarixi günlər təqvimi - 2016 /baş red. K.Tahirov; red. G.Səfərəliyeva; məsul katib N.Alısova; M.F.Axundov ad. Azərbaycan Milli Kitabxanası.-Bakı, 2020.-562 s.

Təqvimdə milli və dünya ədəbiyyatının, incəsənətinin, elmin, texnikanın və müxtəlif elm sahələrinin ən görkəmli nümayəndələri ilə yanaşı Seyfəddin Dağlının 100 illiyi münasibətilə məqalə verilmişdir. (S.299)

141. Hüseynova, S.Ədəbiyyatda tarixi və müasir gerçəkliyin bədii inikası problemi (Seyfəddin Dağlının yaradıcılığı əsasında) /Sevil Hüseynova .- Bakı, 2015.-140 s.

Əsərləri üzrə çəkilən və redaktoru olduğu filmlər

142. Adı sənin, dadı mənim {tammetrajlı televiziya tamaşası}/
rej.: Ələkbər Kazımovski ; oper.: Vaqif Həsənov; Rəs.: Rəfael Əlizadə.-
Azərbaycan televiziya, 1980

143. "Kommunist": { Bakıda buraxılan "Kommunist" qəzetinin
fəaliyyətindən bəhs edən sənədli film }/ rej.: Ramiz Bağırov; ssen.müəll.:
Seyfəddin Dağlı; oper.: Ərdaş Məhərrəmov.- Azərbaycan, Ekran, 1969

143. Qaynana { musiqili komediya }/ Rej.: Hüseyn Seyidzadə; müəll.:
Məcid Şamxalov; red. : Seyfəddin Dağlı, Ədhəm Qulubəyov; bəs.: Tofiq
Quliyev.- "Azərbaycanfilm" kinostudiyası , 1978

144. Onun bəlalı sevgisi : {Dram komediya}/ Rej.: Ziyafət Abbasov;
ssen.müəll.Bayram Bayramov; red.: Seyfəddin Dağlı, Eyvaz Borçalı; bəs.:
Emin Sabiroğlu.-"Azərbaycanfilm" kinostudiyası.- 29 fevral 1980.- 8
hissə

145. Solmaz bir bahar kimi {Azərbaycanın görkəmli dramaturqu Cəfər
Cabbarlının anadan olmasının 80 illiyinə həsr edilmiş bioqrafik film }/
Rej.: Cahangir Həsənağa; ssen.müəll. Seyfəddin Dağlı; oper.Şərif Şərifov,
Tofiq Sultanov; rəs.: Fikrət Əhədov.-"Azərbaycanfilm" kinostudiyası,
1979

**ЮМОР В НАЦИОНАЛЬНЫХ ТРАДИЦИЯХ АЗЕРБАЙДЖАНА
СЕЙФЕДДИН ДАГЛЫ: НА ПРИМЕРЕ КОМЕДИИ «АДЫ
СЕНИН, ТАДЫ БЕНИМ»**

Известный азербайджанский сатирик Сейфеддин Даглы описывал в своих произведениях происходящие в обществе социальные события и отражал в произведениях недостатки того периода. Для него сатира была смыслом жизни. Именно поэтому в своих статьях, рассказах, комедиях и новеллах сатирик подвергал критике такие пороки общества как взяточничество, мошенничество. Он считал, что именно сатира является тем весьма значимым фактором, символом, который способен прояснить и решить проблемы в социальной жизни общества. По мнению автора, смех - признак здоровья. Писатель одновременно и смешит, и предпринимает усилия по исправлению имеющихся недостатков. Целью автора является служение своему народу и протест против жизненных невзгод. Такие произведения писателя как комедии «Имя твое, благо мое», «К свету», «С новосельем», «Новая невеста», «Тени шепчутся», книги «Морской разведчик», «Сын весны», «Факел», «Ворота Гяджил», «Бывшие», сценарий «Словно неувядающая весна», а также редакторство в художественных «Его несчастная любовь», «Свекровь», «Спокойной ночи» и телевизионном «Имя твое, благо мое» фильмах нравились народу и были оценены по достоинству. В настоящем исследовании после краткого толкования понятия «сатира» даны сведения о жизни, литературной деятельности и сатирическом творчестве видного мастера пера Сейфеддина Даглы как хранителя и искусного продолжателя традиций азербайджанской сатиры, начало которой было положено журналом «Молла Насреддин». Объектом нашего исследования стала написанная Сейфеддином Даглы в 1963 году комедия «Имя твое, благо мое». Сюжет комедии был взят из жизни. Автор писал, что «событие происходит сегодня в одном из городов Азербайджана», уточняя тем самым, что являлся свидетелем описанных в нем событий. Комедия состоит из трех частей и описывает реальную жизнь. В комедии «Имя твое, благо мое» автор в сатирическом аспекте демонстрирует пороки и беззаконие современности и ищет пути их преодоления.

Сейфаддин Даглы продолжил лучшие традиции великих мастеров слова

Выдающийся писатель, поэт, журналист, переводчик, драматург Сейфаддин Алиага оглу Аббасов (Сейфаддин Даглы) родился 27 августа 1921 года в знаменитом Хызы, давшем миру таких мастеров слова и искусства, как Джафар Джаббарлы, Микаил Мушфиг, Джабир Новруз, Зейнаб Ханларова, Шафига Эйвазова.

Судьба не баловала будущего писателя. Он был первенцем семьи. Ему было меньше двух недель, когда умерла мама, Гамэр ханым. Его отец был государственным служащим, работал в разных районах республики. Поэтому Сейфаддин вырос на иждивении своего деда Бахлула. Несмотря на то, что Бахлул киши был безграмотным, он хотел, чтобы внук получил хорошее образование. Заботливый, щедрый, добрый, он души не чаял в ребенке. Вскоре они переехали в Баку, где Сейфаддин пошел в школу.

Творчеством он начал заниматься еще в школе. В литературу пришел из журналистики, будучи студентом Индустриального техникума, сотрудничал с газетой «Коммунист». Был литературным работником, завотделом, ответственным секретарем этого солидного издания.

С 1941 по 1956 год находился на военной службе. Работал литсотрудником в газете «Армия», редактором в газете «Дивизия». Служил в составе советской армии в Иране.

Писать начал в 1938 году, пришел в журналистику с фельетонами, но первую книгу - «Морской разведчик» - издал спустя десять лет, в 1948-м. Его произведения завоевали уважение широкого круга читателей. В период Второй мировой войны его фельетоны и сатирические рассказы печатались в журнале «Vətən uğrunda» и газете «Ədəbiyyat». В 1944-1946 годах работал в Тебризе, в военной газете «Vətən yolunda».

В 1952-1956 годах С.Аббасов учился на факультете редактирования Московской военно-политической академии им.Ленина. Несмотря на то, что окончил азербайджанскую школу, он своим трудолюбием и талантом превзошел в учебе и работе товарищей по академии из различных уголков Советского Союза и сотрудников газет.

В 1953 году женился на дочери великого драматурга Джафара Джаббарлы - Гюларе.

В 1956-м возвратился на родину. В Баку он продолжил журналистскую и литературную деятельность. Вскоре взял псевдоним «Даглы». В 1956-1959 годах работал главным редактором Госкомитета по радио республики, директором и заместителем председателя Бакинской телестудии. Творческий коллектив под его руководством работал очень плодотворно, радуя зрителей новыми передачами. Большая роль в первых успешных шагах Азербайджанского телевидения принадлежит Сейфаддину Даглы, который в те годы вместе с режиссером Рауфом Казымовским и художником Наджафгулу создал театр миниатюры «Gəlməli, görməli, gülməli» («Прийти, посмотреть, посмеяться»). Основными авторами были лучшие сатирики 60-х годов Сейфаддин Даглы и Салам Гадирзаде. Спектакли и миниатюры театра пользуются большой популярностью у телезрителей и сегодня. В них были задействованы лучшие артисты комедийного жанра - Алиага Агаев, Башир Сафароглу, Фазиль Салаев и др.

Сейфаддин Даглы выделялся среди коллег своей манерой письма. Его литературное наследие очень богатое и многогранное: он - автор многих очерков, рассказов, повестей, романов, как драматург написал несколько неповторимых произведений для сцены театров республики. Написал такие шедевры, как «Adı sənin, dadı mənim», «Aydınlığa doğru», «Mənziliniz mübarək», «Təzə gəlin», «Kölgələr pıçıldadır», роман «Bahar oğlu» («Сын весны», о жизни и трагической смерти Джафара Джаббарлы), «Məşəl», «Kəsil qarısı», «Sabiqlər». В своем многогранном творчестве писатель предпочитал сатирико-юмористический жанр. Это был его конек.

С.Даглы - превосходный мастер как сатирических, так и юмористических повестей, рассказов. Они вызывают у читателя многозначительный и осознанный смех, поэтому его сатирические произведения запоминаются своим сюжетом, манерой изложения, простотой языка и доступностью. В его многообразном творчестве особо выделяется именно сатирическая струя. Объектом критики писателя являются уродливые явления современной ему действительности. Каждый из созданных автором образов имеет

свои художественные особенности и не похож на остальные. Важным этапом творчества Сейфаддина Даглы стала многолетняя (1959-1976 гг.) работа главным редактором республиканского сатирического журнала «Kırpi», где полностью раскрылся талант писателя-сатирика. Журнал был очень популярен среди читателей, остро критиковал недостатки в обществе и приносил немало проблем самому писателю. Последние годы жизни он работал членом сценарной редколлегии киностудии «Азербайджанфильм», редактором в издательстве «Язычы».

Писать о талантливых людях всегда трудно, а о представителях такого важного жанра, как сатира, - вдвойне. Считается, что заставить человека плакать могут многие писатели, а смеяться - лишь единицы. И Сейфаддин Даглы был редким талантом щедрой азербайджанской земли. Я прекрасно помню ажиотаж вокруг каждого произведения писателя в 60-70-е годы прошлого века. Читатели всех возрастов с нетерпением ждали его новые книги, рассказы, обсуждали, спорили. Не каждый писатель удостоивался такой читательской награды, любви. Он очень много работал, не щадил себя. Друзья и товарищи, когда либо работавшие с ним, знали его как глубоко порядочного, заботливого человека. Он никогда не проходил мимо человеческой беды, словно родился для того, чтобы помогать людям решать их проблемы.

Своим уникальным, интереснейшим стилем Сейфаддин Даглы продолжил лучшие традиции сатирической школы азербайджанской литературы, великих мастеров слова Мирза Фатали Ахунзаде, Джалила Мамедгулузаде, Мирза Алекпера Сабира. Его юмор отличался от других писателей этого трудного жанра своей остротой, простотой, точностью. Он кропотливо работал над каждым словом, фразой, предложением. Его произведения читаются очень легко.

Яркая звезда азербайджанской литературы, драматургии, сатиры угасла в 62 года, когда Сейфаддин Даглы еще должен был писать новые шедевры, радоваться плодам своей творческой и жизненной деятельности. Судьба человека, не познавшего материнской ласки, не позволила ему радоваться жизни, успехам детей, которых он очень любил. Старшего сына назвал именем любимого дедушки - Бахлул, другого - Алтай, единственную дочь -

Гамэр, она свято бережет литературное наследие своего великого деда Джафара Джаббарлы на посту директора его Дома-музея со дня создания. Каждый час, день, свободный от работы, писатель старался провести с детьми, показать им мир. И они с ностальгией вспоминают незабываемы дни, проведенные с отцом в Москве, Волгограде, других городах России, Прибалтике, особенно в Шуше - в Иса булагы.

К сожалению, писатель не следил за своим уже давно пошатнувшимся здоровьем. Болело сердце, срочно нужно было обращаться к врачу. Наконец, его уговорили. Он подготовился, оделся... Но судьба была беспощадна к нему. Не успел. Сердце остановилось, когда он стоял в коридоре своей квартиры и собирался поехать к врачу. Это было 18 января 1983 года. Ему не удалось увидеть родившегося за день до этого своего внука, правнука Джафара Джаббарлы, сына Гамэр ханым - Ульви, который, повзрослев, гордился своими знаменитыми дедом и прадедом. Он по-своему решил увековечить их память: назвал своих сыновей Джафаром и Сейфаддином.

Маленькому Сейфаддину недавно исполнилось восемь лет. Будем надеяться, что он продолжит дело своего знаменитого деда, безвременно ушедшего из жизни и оставившего на полпути свои творческие планы.

Есть люди, уход которых в мир иной считается большой потерей не только для родных и близких, но и для общества в целом. Именно таким человеком является Сейфаддин Даглы. Он оставил после себя свои прекрасные произведения в различных жанрах, пьесы, которые сотни раз с аншлагом ставились на сценах театров страны, с любовью смотрятся его фильмы.

Его поездки в Москву, встречи с коллегами из разных республик превращались в настоящий праздник. Его любили, уважали за честность, открытость, щедрость души. Его связывала дружба с главным редактором журнала «Крокодил», с его творческим коллективом, писателем, переводчиком, азербайджановедом Игорем Печеневым, с отцом известного режиссера Андрея Тарковского - поэтом-переводчиком Арсением Тарковским и другими.

Его произведения переведены и опубликованы на многих языках мира. Большая заслуга писателя-сатирика перед литературой Азербайджанской ССР, в 1981-м в связи с 60-летием получил и страной оценена довольно скромно. Он награжден двумя медалями, в 1977 году удостоен Государственной премии

Почетную грамоту Верховного Совета Азербайджанской ССР. Одна из улиц Баку названа в честь писателя-сатирика.

Настоящая награда для Сейфаддина Даглы - всенародная любовь к его творчеству, книги, фельетоны, десятки номеров великолепного сатирического журнала «Kіrpi», пьесы-шедевры для сцены азербайджанских театров. Азербайджанские читатели, друзья, знакомые, родственники и земляки с благодарностью вспоминают его как редкий талант, скромного, веселого, бескорыстного, редкой доброты души Человека.

Везир КАСУМОВ
Каспій.- 2019.- 31 августа.- С.7.

Основные даты жизни и творчества Сейфаддина Даглы

Сейфаддин Даглы (Сейфаддин Алиага оглу Аббасов) родился 27 августа 1921 года в Хызы в крестьянской семье.

- 1927 - Учился в Индустриальном техникуме им. Н.Нариманова на химическом факультете
- 1936 - В студенческие годы работал литературным деятелем, заведующим отделом, ответственным секретарем в газете «Коммунист».
- 1938 - Свою литературную карьеру он начал с фельетона под названием «Yevlaxda nə var, nə yox?»
- 1941-1956 - года служил в армии автомехаником, являлся литературным работником газеты "Орду" и редактором дивизионной газеты.
- 1942-1943 Принимал участие в войне Закавказского фронта сухопутных войсках Черного моря
- 1944-1946- Работал литературным работником в военной газете «Ватан Йолунда», издаваемой в Тебризе.
- 1941-1945- годах его сатирические рассказы и колонки публиковались в журнале «За Родину», в «Литературной газете» и в военной газете «По дороге на Родину» в Тебризе.
- 1948- вышел в свет первый сборник очерков «Морской разведчик».
- 1953 - Женится на дочери великого драматурга Джафара Джаббарлы - Гюларе.
- 1956-1959 - Работал главным редактором Госкомитета по радио, затем директором и заместителем председателя Бакинской телестудии.
- 1959–1976 - Работает главным редактором журнала «Кирпи».

- 1966 - В Театре юного зрителя им. М. Горького поставлен Роман «Сын весны» под названием «К ясности».
- 1965-1973 избирался депутатом X, XI, XII, XIII, XIV созывов Бакинского Совета трудящихся депутатов.
- 1976 - Являлся Членом сценарного совета киностудии "Азербайджанфильм"
- 1979- Снят фильм по литературному сценарию «Не увядает, как весна».
- 1980-1983- годах работал редактором издательстве «Язычи»
- 23.08.1977 - Государственная премия Азербайджанской ССР.
- 26.08.1981 - Почетная Грамота Верховного Совета Азербайджанской ССР
- Скончался 18 января 1983 года.*
- 1999 1 мая - вышел в эфир одноименный фильм-спектакль по повести «Бывшие».
- 2000- выходит второй фильм «Новые приключения бывших» под экранизацией Маилы Мурадханлы.

Произведения Сейфаддин Даглы**1963**

146. Почему скрылась луна? Сейфаддин Даглы// Москва.- Правда.-1963.- 60 С. (Библиотека Крокодила №29)

1964

147. Даглы С. Кислородная подушка : Рассказы и фельетоны/ Сейфаддин Даглы; Перевод с азербайджанского Эльхана Ибрагимова/ Москва.-Правда.-1964.-62 С

148. Карьера Ногталарова /Сейфаддин Даглы; Перевод с азербайджанского М.Эделя/ Москва .- Советский писатель.-1964.- 257 С.

1971

149. Пусть загорится алая зоря: Роман/ Сейфаддин Даглы; Перевод И. Печенева// Литературный Азербайджан.- 1971 №2 февраль С.74-117.- №4 апрель С.44-77.- № 5 май С,67-99

1973

150. Дама с музыкой /Сейфаддин Даглы;//Москва.- Правда .-1973.- 47 С. (Библиотека Крокодила №9 (686)

1976

151. Имя твое , благо мое: Комедия в 3-х действиях, 5 картинах /Сейфаддин Даглы; Перевод с азербайджанского М.Эделя.-Москва.- Правда.-1976.-67 С.

1977

152. Тень на плетень: Комедия в 2-х действиях/ Сейфаддин Даглы; Перевод с азербайджанского и сценария Игоря Печенева.- Москва.- 1977.-82 С.

1979

153. Все решится завтра:Сатира комедия/ Сейфаддин Даглы; Перевод с азербайджанского И. Печенева// Литературный Азербайджан.-1979.-№12.-декабрь.- С. 67-97

1981

154. Где ты теперь, взяточдатель? : Рассказы / Сейфаддин Даглы// Литературный Азербайджан.- 1981.- №8.-август.-С.138-142

1984

- 156. Подхалим, Молчун, Клеветник** : Рассказы/ Сейфаддин Даглы// Литературный Азербайджан.- 1984.-№7.-Июль.-С.80-108
- 157. «Ай Мамед»** : рассказ/ Сейфаддин Даглы; перевод Э. Ибрагимова.-С.251-257
- 158. Азербайджанские рассказы** : в двух томах /ред. И. Третьяков.- Том второй Баку: Азербайджанское из-во Детюниздат, 1961.- 481 С.
«Ее чайный сервис»/ *Сейфаддин Даглы; перевод Ю. Фидлера*

Köməkçi göstəricilər**Kitablarının əlifba göstəricisi**

Aldada bilməzsən	10
Bahar oğlu	3, 7
Gəcil qarısı	6
Göyçək oğlan	4
Hekayələr	1
Hekayələr və roman	15
İpək gül	8
Sabıqlər	2
Seçilmiş əsərləri	16, 17
Şakərlilər	11
Şirin duz	14
Mənziliniz mübarək	12
Məşəl yanır	13
Vergülağa və Absətəli	5
Yaylaq qayğıları	9

Dövri mətbuatda dərc edilmiş əsərlərinin əlifba göstəricisi

Adam yalan danışmaz	27
Adı sənin, dadı mənim	35
Ara həkim	27
Aydınlığa doğru	32
Ay Mamed	25
Bahar oğlu	28
Bəzəkli müqəvva	23
Cəhizli qız	23
Əks alınmadı	26
Göyçək oğlan	27
Gücü dostuna çatdı	39
Hamımıza xeyri var	34
Xalaoğlumun təri	22
Xarabalıqda zindəganlıq	42
İki kişi və bir it	36
İki qəlbə bir qan	33

İmtahanımı qəbul edin, müəllim!	43
Kəcil qapısı	30
Körpələr də sevindilər.....	39
Qeyri adi istedad	36
Mənziliniz mübarək	40
Mollağa.....	27
Mozalan sancır	41
Onun adı sovet əsgəridir	29
Sevgi planda yoxdur	37
Səbət	46
Şən gülüş sağlığına	31
Şirin duz	44
Üç nöqtə	45
Vergülağa Nöqtələrov	24
Yaylıq qayğıları	38

Publisistik məqalələrinin əlifba göstəricisi

Astaranın şəfəqi	48
Bahar oğlu	56,57
Əmanətə xəyanət ikiqat cinayətdir	53
Futbolda da gülək.....	50
Gülüş – sağlamlıq əlamətidir	54
Məsul vəzifələr	52
Novruza yetişmədi	56,57
Satiranın kəskin qələmi ilə	49
Səndə sevgi varmış	51
Uzaqgörənlik	55

Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı və tərcümə etdiyi kitabların əlifba göstəricisi

Bayraqsız adam / Qəhrəman Qəhrəmanzadə	69
Çöl günəşi / P.Pavlenko	59
Əsərləri /Mirzə Əli Möcüz	70
Əsərləri I cild/C. Cabbarlı	62, 73
Əsərləri. II cild /C. Cabbarlı	60, 63, 74
Əsərləri. III cild /C. Cabbarlı	64
Hekayələr /Cəfər Cabbarlı	58
Karikatura, yumor və şarjlar kirpinin albomu /Nəcəfqulu	66
Onu kim unudar /Sona Cabbarlı	65, 67
Ordan-burdan /Ü. Hacıbəyov	68
Özbiografiyam /Branislav Nuşiç	61, 75
Son güllə /Ağababa Rzayev	71
Teatr və dramaturgiya /Cabir Səfərov	72

S. Dağlı haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi

Abbasov, B	138
Abbaslı, T	124,127,129
Abbaszadə, B.	111
Ağabalayeva, S	107
Ağasəfa	102,121
Axundov, Y	80
Azəri, L.	130
Babayev, E.	92
Cabbarlı, G.	109
Cabiroğlu, M.	117
Əliyeva, A.	132,135,136
Ənvəroğlu.	126
Gülnarə Ə.	108
Hacızadə, N.	116, 122
Heydər, R.	91
Hüseynova, S.	90, 141
Xəlilzadə, F.	113
Xəlilzadə, F.	119,125

İlkin, Q.	105
Qabil	95,103
Qasimov, V.	137
Qədimov, M.	97
Mehdiyev, Ə.	106
Mehdizadə, İ.	87
Mir Cəlal.	79
Nağıyev R.	100
Novruz, C.	114,115
Vahid, T.	88,120
Vaqif, Y.	110
Zeynalov, N.	96

Произведения Сейфаддин Даглы

«Ай Мамед»	157
Все решится завтра.....	153
Где ты теперь, взятокодатель?	154
Дама с музыкой.....	150
Имя твое , благо мое.....	151
Кислородная подушка.....	147
Подхалим, Молчун, Клеветник	156
Почему скрылась луна.....	146
Пусть загорится алая зоря.....	149
Тень на плетень.....	152

Vəsait haqqında	2
Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyəti S.Ə.Abbasov yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı	3
Seyfəddin Dağlı yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı	4
Qasimov Vəzir. Seyfəddin Dağlı: şəxsiyyət kimi təkrarsız, yazıçı kimi unudulmaz.....	5
Vahid Təranə. Şirin və duzlu qələm sahibi	9
Görkəmli şəxslərin Seyfəddin Dağlı haqqında söylədikləri	13
S. Dağlının ədəbi qeydləri və qələm dostları haqqında düşüncələri....	17
S.Dağlının həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri.....	19
Seyfəddin Dağlının əsərləri.	21
Kitabları	21
Dövrü mətbuatda dərc edilən əsərləri	25
Publisistik məqalələri	28
Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı və tərcümə etdiyi kitablar.....	30
Avtoreferatlar.....	32
Seyfəddin Dağlı haqqında	33
Kitablarda	33
Dövrü mətbuatda nəşr olunan məqalələr	36
Əsərləri üzrə çəkilən və redaktoru olduğu filmlər	42
Юмор в национальных традициях Азербайджана С.Даглы	43
Касумов Везир С. Даглы продолжил лучшие традиции великих мастеров слова	44
Основные даты жизни и творчества Сейфаддина Даглы	49
Произведения Сейфаддин Даглы	51
Көмәкчи göstəricilər	53
Kitabları	53

Dövri mətbuatda dərc edilmiş əsərlərinin əlifba göstəricisi	53
Publisistik məqalələrinin əlifba göstəricisi	54
Redaktoru olduğu, ön söz yazdığı və tərcümə etdiyi kitabların əlifba göstəricisi	55
S. Dağlı haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi	55
Произведения Сейфаддин Даглы	56

SEYFƏDDİN DAĞLI

(Seyfəddin Əlağa oğlu Abbasov)

Biblioqrafiya

Dizayner : Bahar Əhmədova

Sumqayıt şəhəri
S.Vurğun adına Mərkəzi Kitabxana
15.07.2021